

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

สารนิพนธ์
ของ
นายวรยุทธ์ ทาดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

373 1334

๖๖๖

๙๓

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

๒๒๒. 2548

บทคัดย่อ
ของ
นายวรยุทธ์ ทาดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2548

วรายุทธ์ ทาดา (2548) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สารนิพนธ์ กศ ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา และหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยมกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 48 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.53/95.13 มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อในระดับดี

THE DEVELOPMENT OF COMPUTER MULTIMEDIA INSTRUCTION
IN THE INFORMATION SUBSTANCE ON ART APPRECIATION FOR THE FOURTH
LEVEL STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
MR WARAYUTH TADA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
May 2005

Warayuth Tada (2005) *The Development of Computer Multimedia Instruction in the Information Substance on Art Appreciation for the Fourth Level Students* Master's Project, M Ed (Educational Technology) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University Project Advisor Asst Prof Boonyarith Kongkapetch

The purpose of this study was to develop an instructional multimedia computer on "Art Appreciation" for the fourth level students and to find out its efficiency based on the 85/85 criteria

Forty - eight of the fourth level of secondary students from Prasarnmit Demonstration School (Secondary) during the second semester of 2005 academic year, was the sample group selected by multistage random sampling method The instruments in this study consisted of the computer multimedia instruction, an achievement test and computer multimedia instruction evaluation questionnaires Data were analyzed by mean and percentage

The study result revealed that the developed 'nstructional multimedia computer had an efficiency on 91 53/95 13 and had the quality as evaluated by the content experts level and the instructional multimedia computer experts in a "good" level

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

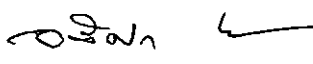
คณะกรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อริศรา เจริญวานิช)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)
วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำรวมทั้งให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อลิศรา เจริญวานิช กรรมการสอบสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิบูลลักษณ์ สารวิจิตร ที่ได้คอยให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการทดลองเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

และขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และผู้ที่มีส่วนช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดีทุกคน ห้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้ชีวิตและทุกสิ่งทุกอย่างและขอขอบคุณกำลังใจที่อยู่เคียงข้างเสมอมา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

วรายุทธ์ ทาดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการศึกษา	6
ความหมายของการวิจัย	6
ประเภทของงานวิจัย	7
ลักษณะของการวิจัย	8
ประโยชน์ของงานวิจัย	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วยตนเอง	9
ความหมายของการเรียนด้วยตนเอง	9
จุดมุ่งหมายของการเรียนด้วยตนเอง	9
ลักษณะของการเรียนด้วยตนเอง	10
ประเภทของการเรียนด้วยตนเอง	10
ประโยชน์ของการจัดเรียนด้วยตนเอง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	11
ความหมายของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	11
ประเภทของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	12
ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	13
ข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	15
การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	17
การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระหว่างคอมพิวเตอร์กับศิลปศึกษา	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการสอนวิชาศิลปนิพนธ์	30
หลักการ	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) จุดหมาย	31
หลักสูตรวิชาศิลปะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	31
คำอธิบายวิชา ศ 011 ศิลปนิยม	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปนิยม	32
ความหมายของศิลปะและศิลปนิยม	32
บอเกิดศิลปะ	33
ประเภทของศิลปะ	34
ศิลปะกับมนุษย์	36
การแสดงออกทางศิลปะ	38
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
วิธีการดำเนินการ	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	42
วิธีการดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	47
ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากผู้เชี่ยวชาญ	47
ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านเนื้อหา	48
ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทางด้าน	
คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	49
ผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง	50
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า	54
วิธีการดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	55
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	64
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	65
ข แบบประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	67
ค ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ	70
ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	72
จ ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	84
ประวัติย่อของผู้ทำสารนิพนธ์	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44
2 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา	48
3 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ของผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	49
4 แนวโน้มของประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากการทดลองครั้งที่ 2	52
5 ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากการทดลองครั้งที่ 3	53

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคล และแนวโน้มนำสังคมไปในแนวทางที่พึงประสงค์การเรียนการสอน การศึกษาในด้านศิลปะก็เช่นกันจะต้องคำนึงถึงคุณภาพที่บังเกิดขึ้นในตัวบุคคลทางด้านบุคลิกภาพ และมีผลไปสู่การใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมด้วย ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนศิลปะสามารถที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ มีสุนทรีย์ภาพ มีความประณีตละเอียดอ่อน ศิลปะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมคุณคาทางสุนทรีย์ในจิตใจของมนุษย์ให้เกิดขึ้น รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ด้วย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายได้ให้ความหมายคำว่า ศิลปศึกษา (วิรุณ ตั้งเจริญ 2526 : 106) คือ การศึกษาเกี่ยวกับการเขียนภาพ การปั้น การแกะสลัก การออกแบบ การพิมพ์ภาพ งานสร้างประดิษฐ์ พาณิชยศิลป์ ศิลปะไทย ศิลปะพื้นบ้าน โลหะรูปพรรณ ศิลปะการตกแต่ง ศิลปะการแต่งกาย เครื่องดิน เครื่องไม้ เครื่องจักรสาน เครื่องรัก เครื่องหนัง เครื่องเปลือกหอย เครื่องถักทอขัดอมสี ดังนั้นเมื่อศิลปะเกี่ยวข้องกับการศึกษา การเรียนรู้ทางศิลปะย่อมไม่ใช่การเรียนรู้อย่างโดดๆ เฉพาะตัวของศิลปะเอง แต่ศิลปะจะเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาทางการศึกษา สมรรถภาพของครูผู้สอน ความพร้อมของนักเรียน การเรียนการสอน สื่อการสอน และสภาพแวดล้อมที่มีผลในการเรียนรู้

ศิลปนิยมจัดเป็นวิชาส่วนหนึ่งในวิชาศิลปศึกษา ซึ่งจากโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ศิลปนิยมเป็นวิชาเลือกเสรีในกลุ่มทัศนศิลป์ นักเรียนสามารถเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง จุดมุ่งหมายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและพิจารณาศิลปะอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเข้าใจประวัติความเป็นมาจนสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์งานศิลปะได้ คือ เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งสวยงามเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เกิดทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะ รู้จักคุณค่าของศิลปกรรม และนอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะอย่างมีหลักการ (พรพรรณ เลหาศิรินาถ 2524 : 1)

วิชาทางด้านศิลปะเป็นวิชาที่มีเนื้อหาแตกต่างจากวิชาอื่นๆ เป็นเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมมาก แต่ต้องอธิบายเป็นนามธรรม การจัดกิจกรรมให้ปฏิบัติยังทำให้เห็นผลชัดผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจและมองภาพรวมได้อย่างชัดเจน ในการเรียนการสอนศิลปะสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คือการที่ครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ใช้เพียงการบรรยาย ซึ่งเป็นสื่อทางเดียว (One Way Communication) ขาดการหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัย

ขาดการใช้เทคนิคและการสอนใหม่ๆไม่ใช่อุปกรณ์การสอน และขาดการติดตามผลงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาทั้งสิ้น (ภักดี มีแมนวิทย์ 2538 3)

จากเหตุผลดังกล่าวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน การจัดกิจกรรม การเลือกสื่อการสอน และการวัดผลที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะการเลือกใช้สื่อการสอนที่สามารถกระตุ้นการแสดงออกของผู้เรียน (พวงเพชร วัชรรัตน์พงศ์ 2536 3) สื่อการสอนที่ดีจะเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และคิดอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้สอนจะต้องเลือกใช้สื่อที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยมากที่สุด ในการเตรียมแผนการสอนการเลือกใช้สื่อการสอนจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี ผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชา รู้จักค้นคว้าหาความรู้และใช้สื่อที่เหมาะสมมาประกอบการการสอน สื่อที่ใช้ในการสอนวิชาศิลปะเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างแรงกระตุ้นในการแสดงออก แรงกระตุ้นทางศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นในการสอนศิลปะ เพราะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพงษ์กุลพิศาล 2531 30)

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์มีสวนเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์มากขึ้น การเอาความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้มาใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานนับได้ว่าเป็นการฉลาดอย่างมากของมนุษย์ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคม จะเห็นได้จากการนำคอมพิวเตอร์ไปประยุกต์ใช้กับงานในด้านต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ การแพทย์ การทหาร อุตสาหกรรม ธุรกิจ รวมทั้งการศึกษาด้วย ซึ่งถ้าจะกล่าวในด้านของการศึกษาคอมพิวเตอร์เป็นทั้งอุปกรณ์เครื่องมือและวิธีการที่สร้างขึ้นมาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการทางการเรียนการสอนที่รู้จักกันชื่อว่า “คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย” (Computer Assisted Instruction) ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2527 15) ได้กล่าวไว้ว่า คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีบทบาทต่อโรงเรียน และต่อการสอนมากขึ้นทุกวัน และ ยืน ภูววรรธ (2529 3) ก็ได้กล่าวถึงความสามารถของคอมพิวเตอร์ว่า การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องช่วยสอน เป็นวิทยาการที่ได้รับความสนใจกันมากทั้งในวงการนักการศึกษาและนักคอมพิวเตอร์ ให้ข้อดีที่สามารถโต้ตอบผู้เรียนได้ สามารถให้ภาพเคลื่อนไหว และตัดสินใจเลือกเมื่อผู้เรียนตอบผิดตอบถูกได้ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนอกจากตอบโต้ผู้เรียนได้แล้ว คอมพิวเตอร์ยังสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้ด้วย ดังที่ (วารินทร์ รัชมีพรหม 2525 74) ได้กล่าวถึงคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียว่า การใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เป็นรายบุคคลตามความพร้อมของแต่ละบุคคล และยังสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ (อรพันธ์ ปรสิทธิรัตน์ 2530 102) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียไว้ว่า คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนได้ เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถบันทึกคะแนนและให้ผลป้อนกลับในการตอบสนองผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว มีแสง มีเสียง ภาพเคลื่อนไหว และยังสามารถขจัดปัญหาผู้ที่เรียนแอบดูคำตอบก่อนที่จะตอบคำถามในบทเรียน

ดังนั้นคอมพิวเตอร์จึงเป็นสื่อการสอนอีกอย่างหนึ่งที่นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยนักเรียนเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติกิจกรรมต่างที่ส่งมาจากจอภาพทั้งรูปภาพและตัวหนังสือ

จากการที่คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาท และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหาร การบริการ และเป็นเครื่องมือในรูปแบบคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ในด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในรูปแบบคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จึงมีผลทำให้ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน และ เจ้าหน้าที่ต่างๆที่เกี่ยวข้องและมีบทบาททางการศึกษามีความพยายามที่จะจัดหาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในหน่วยงานของตน เพื่อที่จะพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีแก่งานของตนให้มากที่สุด แต่ลักษณะการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในหน่วยงานนั้น ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และที่สำคัญขาดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการใช้คอมพิวเตอร์ในเมืองไทย ทั้งในรูปแบบของคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา และรูปแบบของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในแง่มุมต่างๆ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ ตลอดจนปัญหาด้านการผลิต และการใช้งานของโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียต่างๆ (ผดุง อารยะวิญญู 2527 16) และจากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ในการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนี้ นักเทคโนโลยีทางการศึกษาควรที่จะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการวิจัยและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ด้วยเหตุนี้นักเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของคอมพิวเตอร์ ซึ่งเราก็เห็นกันได้อยู่แล้วว่านับวันคอมพิวเตอร์นั้นเข้ามามีบทบาททางการศึกษาอย่างมากมาย ดังนั้นนักเทคโนโลยีทางการศึกษาก็ควรที่จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในด้านการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และในด้านการเป็นผู้สร้างโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ทั้งขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการประยุกต์ใช้งาน กล่าวคือ กระบวนการต่างในการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนี้ นักเทคโนโลยีทางการศึกษาจะมีศักยภาพที่จะเป็นผู้ที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทางด้านศิลปะในวิชาศิลปนิยม ระดับชั้นปีที่ 4 เพื่อใช้เป็นสื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งเอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนทางด้านศิลปะบรรลุจุดมุ่งหมายได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นทางเลือกหนึ่งในการเรียนการสอนในวิชาศิลปนิยม และเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1 ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

2 เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในเนื้อหาอื่นๆต่อไป

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 264 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ จำนวน 48 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหา เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยเนื้อหาที่ใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มี 5 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม

เรื่องที่ 2 บ่อเกิดศิลปะ

เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ

เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์

เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ผสมผสานทั้งอักขระ เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และภาพวีดิทัศน์ เป็นสื่อในการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับบทเรียนได้

2 การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หมายถึง การสร้างโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ตามหลักการออกแบบบทเรียน โดยการใช้โปรแกรม Authorware 6.5 สำหรับสร้างบทเรียนทางคอมพิวเตอร์ ในเนื้อหาศิลปนิยม มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3 ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หมายถึง ผลการเรียนรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่องศิลปนิยม สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพเกณฑ์ 85/85

85 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยคิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป

85 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยคิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป

4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความจำ ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องศิลปนิยม ที่วัดได้จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ผู้วิจัยและพัฒนาได้ศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงและเสนอสาระสำคัญจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีสวนเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ โดยนำเสนอเนื้อหาแยกตามลำดับดังนี้

- 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
- 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 1 ความหมายของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 2 ประเภทของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 3 ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 4 ข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 5 การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
 - 4 6 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
- 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
- 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่เกี่ยวกับศิลปะ
- 6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรการสอนวิชา ศิลปนิยม
- 7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปนิยม
 - 3 1 ศิลปะและความงาม
 - 3 2 บอเกิดศิลปะ
 - 3 3 ประเภทของศิลปะ
 - 3 4 ศิลปะกับมนุษย์
 - 3 5 การแสดงออกทางศิลปะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการศึกษา

ความหมายของการวิจัย

การวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่หรือยืนยันความรู้เดิมที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ โดยใช้วิธีตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์หรือในการแก้ปัญหาได้

ประเภทของงานวิจัย

การแบ่งประเภทของการวิจัย สามารถแบ่งได้หลายวิธีต่าง ๆ กัน ขึ้นกับเกณฑ์ที่ใช้ซึ่งมีลักษณะหลายเกณฑ์ดังนี้

1 แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย แบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1 1 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาความจริงที่ผ่านมานในอดีต

1 2 การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาสภาพความจริงในปัจจุบัน

1 3 การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาความรู้ความจริงที่ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วย เพื่อพิสูจน์ผลของตัวแปรที่จะศึกษา มีการทดลองและควบคุมตัวแปรต่างๆ

2 แบ่งตามสาขาวิชา เช่น

2 1 การวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ การวิจัยเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา เศรษฐกิจ เป็นต้น

2 2 การวิจัยทางมนุษยศาสตร์ ได้แก่ การวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของมนุษย์ เช่น ภาษาศาสตร์ ดนตรี ศาสนา เป็นต้น

3 แบ่งตามประโยชน์ที่ได้รับ แบ่งได้ 3 ประเภท

3 1 การวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งค้นหาความรู้ความจริงที่เป็นหลักการ กฎเกณฑ์ ทฤษฎี เพื่อขยายความรู้พื้นฐานทางวิชาการ

3 2 การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปปรับปรุงสภาพสังคม และความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้น

3 3 การวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลที่ใช้มาแก้ปัญหาริ่บด่วน หรือปัจจุบัน

4 แบ่งตามวิธีการศึกษา แบ่งได้ 2 ประเภท

4 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเพื่อค้นหาความรู้ความจริง โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณมาใช้ในการวิเคราะห์ ต้องใช้วิธีทางสถิติเข้ามาช่วย

4 2 การวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่ค้นหาความรู้ความจริงโดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณลักษณะ การเก็บข้อมูลต้องการให้ได้สภาพตามจริง

5 แบ่งตามชนิดของข้อมูล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

5 1 การวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) เป็นการวิจัยค้นหาความรู้ความจริงโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ในสภาพปัจจุบัน

5.2 การวิจัยเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Nonempirical Research) เป็นการวิจัยค้นหาความรู้ความจริง โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากหนังสือ ตำรา ฯลฯ มักใช้การวิพากษ์วิจารณ์

6 แบ่งตามเวลา แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

6.1 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) เป็นการค้นหาคำความจริงที่ผ่านมา

6.2 การวิจัยเชิงปัจจุบัน (Contemporaneous) เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องราวในปัจจุบัน ผลเกิดขึ้นในปัจจุบัน

6.3 การวิจัยเชิงอนาคต (Futuristic Research) เป็นการวิจัยเพื่อวางแผนหรือคาดคะเน

ลักษณะของการวิจัย

การวิจัยที่ดีควรมีลักษณะสำคัญดังนี้

- 1 การวิจัยเป็นการค้นคว้าที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ และความมีระบบ
- 2 การวิจัยเป็นงานที่มีเหตุผลและเป้าหมาย
- 3 การวิจัยที่ดีต้องมีเครื่องมือ หรือเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้
- 4 การวิจัยจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ๆ และได้ความรู้ใหม่ กรณีใช้ข้อมูลเดิมจุดประสงค์จะต้องแตกต่างไปจากจุดประสงค์เดิม
- 5 การวิจัยเป็นการศึกษาค้นคว้าที่มุ่งหาข้อเท็จจริง เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ หรือพัฒนา
กฎเกณฑ์ หรือตรวจสอบทฤษฎี หรือเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ
- 6 การวิจัยจะต้องอาศัยความเพียรพยายาม และซื่อสัตย์ กล้าหาญ บางครั้งจะต้องฝ่าติด
ตามันที่ก่อกวนอย่างละเอียด
- 7 การวิจัยจะต้องมีการบันทึก และเขียนข้อมูลอย่างระมัดระวัง

ประโยชน์ของงานวิจัย

- 1 ช่วยให้ได้รับความรู้ใหม่ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ
- 2 ช่วยพิสูจน์ หรือตรวจสอบความถูกต้องของกฎเกณฑ์ หลักการ และทฤษฎีต่างๆ
- 3 ช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ ปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่างๆ
- 4 ช่วยพยากรณ์ผลภายหน้าของสถานการณ์ ปรากฏการณ์และพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง
- 5 ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- 6 ช่วยการวินิจฉัย ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

7 ช่วยปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8 ช่วยปรับปรุงและพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ และวิถีดำรงชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษด้วยตนเอง

ความหมายของการเรียนด้วยตนเอง

พัทรี พลาวงค์ (2526 : 83) ได้ให้ความหมายของการเรียนด้วยตนเองว่า การเรียนด้วยตนเอง หมายถึง วิธีเรียนชนิดหนึ่งที่มีโครงสร้างมีระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ การเรียนแบบนี้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลา สถานที่ ระยะเวลาในการเรียนแต่ละบท แต่จะต้องอยู่จำกัดภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้นๆ เพราะในแต่ละบทเรียนจะมีวิธีเรียนชี้แนะไว้ในคู่มือ (Study Guide)

นอกจากนี้ เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528 : 17) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูจะเป็นเพียงผู้แนะนำและจัดเตรียมอุปกรณ์ตลอดจนสถานที่ให้ศึกษาค้นคว้า การที่นักเรียนได้เรียนและทำงานที่ใจรักก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ ดังนั้นนักเรียนจะค่อยๆ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขตนเอง สามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนด้วยตนเองได้ในที่สุด

โดยทั่วไปแล้ว การเรียนด้วยตนเองเป็นการประยุกต์รวมกันระหว่างเทคนิคและสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตัวอย่างของการจัดการเรียนโดยให้เรียนด้วยตนเอง เช่น การเรียนการสอนแบบโปรแกรม ชุดการเรียนการสอน การจัดตารางเรียนแบบยืดหยุ่น การเรียนการสอนแบบโมดูล การเรียนการสอนแบบ PSI ซึ่งวิธีเรียนเหล่านี้จะช่วยเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

จุดมุ่งหมายของการเรียนด้วยตนเอง

กาเย่ และบริกส์ (Gagne and Briggs 1974 : 185-187) ได้กล่าวถึงการเรียนด้วยตนเองว่าเป็นหนทางที่ทำให้การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายตามความต้องการ (Need) และให้สอดคล้องกับบุคลิก (Characteristics) ของผู้เรียนแต่ละคนโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

- 1 เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
- 2 เพื่อช่วยในการค้นหาจุดเริ่มต้นของผู้เรียนแต่ละคนในการจัดลำดับการเรียนตามจุดมุ่งหมาย
- 3 ช่วยในการจัดวัสดุและสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน
- 4 สะดวกต่อการประเมินผลและส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน
- 5 เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนตามอัตราความสามารถของตน

ลักษณะของการเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองนั้น ประกอบด้วยประสบการณ์ในการเรียนที่ออกแบบเฉพาะสำหรับนักเรียนแต่ละคน โดยมีรากฐานจากการวิเคราะห์ความสนใจและความต้องการของแต่ละคน ประสบการณ์ที่กำหนดนั้นจะถูกควบคุมโดยนักเรียนเอง นักเรียนจะจัดการควบคุมเวลาเองตามความสนใจ และความสามารถ และความสะดวกสบายของนักเรียน ซึ่งในเรื่องนี้ วัชร บุรณสิงห์ (2513 417-418) ได้สรุปวิธีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้ว่า

- 1 จัดแผนการเรียนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียน เช่น จัดชั้นเร่งรัดสำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง มีตำราที่ใช้เรียนด้วยตนเอง จัดสอนซ่อมเสริม
- 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เช่น การมอบหมายงานตามระดับความสามารถ หรือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 3 ใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมตามระดับความสามารถของผู้เรียน
- 4 การประเมินผลควรกำหนดให้เหมาะสมกับรายวิชา และนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของการเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองแบ่งออกได้หลายประเภทตามทัศนะของผู้จัดแบ่ง เช่น กาเย่และบริกส์(Gagne and Briggs 1974 187) ได้แบ่งประเภทการเรียนด้วยตนเองออกเป็น 5 ประเภทคือ

- 1 แผนการเรียนแบบอิสระ (Independent Study Plan) เป็นการศึกษาที่ครูกับนักเรียนตกลงกันในเรื่องจุดมุ่งหมายของการเรียน แล้วให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง
- 2 ศึกษาด้วยการควบคุมตัวเอง (Self-Directed Study) จะมีการตกลงในจุดมุ่งหมายเฉพาะกำหนดเอาไว้ แต่วิธีการศึกษานั้นเป็นของนักเรียน ครูอาจแนะนำการอ่านและวัสดุศึกษาไว้ให้ แล้วแต่นักเรียนจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ หากเขาผ่านการทดสอบก็ถือว่าใช้ได้
- 3 โปรแกรมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นกว้าง ๆ แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียน โดยมีวิชาแกน วิชาเสริม และวิชาเลือก
- 4 เรียนตามความเร็วของตน (Self-Pacing) เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนตามอัตราความเร็วหรือความสามารถของตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ตลอดจนเกณฑ์ต่าง ๆ เอาไว้ทุกคนเหมือนกัน ต่างกันที่เวลาที่ใช้ในการเรียน
- 5 การเรียนการสอนที่ผู้เรียนกำหนดเอง(Student-Determined Instruction)นักเรียนเลือกจุดมุ่งหมายวัสดุศึกษา กำหนดเวลาเอง ทดสอบเอง และมีเสรีที่จะทิ้งจุดมุ่งหมายใดก็ได้

ประโยชน์ของการจัดเรียนด้วยตนเอง

การเรียนด้วยตนเองมีประโยชน์หลายประการ ซึ่ง วีระ ไทยพานิช (2528 126) ได้กล่าวถึงประโยชน์หรือลักษณะข้อดีของการเรียนด้วยตนเองไว้ดังนี้

- 1 นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตน
- 2 เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 3 นักเรียนมีอิสระภาพมากกว่าการสอนแบบปกติ
- 4 เป็นการจูงใจนักเรียน และนักเรียนชอบบรรยากาศในโรงเรียนมากขึ้น
- 5 ครูมีเวลาที่จะทำงานกับนักเรียนเป็นรายบุคคลเมื่อนักเรียนต้องการ

นอกจากนี้ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 188) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนแบบเรียนด้วยตนเองหลายประการ ดังนี้

- 1 หลักสูตรหรือรายวิชาถูกจัดไว้อย่างมีระเบียบ
- 2 ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องมือวัดระดับความรู้ที่จะเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3 เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
- 4 กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนแบบเรียนด้วยตนเองสามารถเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1 ผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ
- 2 ผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที
- 3 ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลาในการเรียน
- 4 การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

ปัจจุบันวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์เปิดกว้างมากขึ้น ประกอบกับราคาที่ถูกลงและความสามารถของคอมพิวเตอร์ก็มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนเกือบทุกระดับและนำคอมพิวเตอร์เข้ามาในงานอื่นๆ และจากผลการวิจัยในปัจจุบันพบว่า คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นสื่อที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงเป็นความคิดหนึ่งของการศึกษาที่สนใจนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนในทุกระดับมากขึ้น

ความหมายของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มาจากคำภาษาอังกฤษ Computer Assisted Instruction และเรียกย่อๆ ว่า CAI นั้นเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนโดยเนื้อหาวิชา แบบฝึกหัด และการทดลองจะพัฒนาขึ้นในรูปโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมักเรียกว่า

Courseware ผู้เรียนจะเรียนจากคอมพิวเตอร์ โดยคอมพิวเตอร์จะเสนอเนื้อหาซึ่งอาจเป็นทั้งตัวหนังสือ ภาพกราฟิก สามารถถามคำถามและรับคำตอบจากผู้เรียน ตรวจสอบคำตอบ และแสดงผลการเรียนรู้ในรูปแบบข้อมูลย้อนกลับให้แก่ผู้เรียน (ขนิษฐา ชานนท์ 2532 : 8)

ประเภทของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

เราสามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้หลายทาง นักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา (วารินทร์ รัตมีพรหม 2531 : 194-195 , ขนิษฐา ชานนท์ 2532 : 9-10, นงนุช วรรณหะ 2535 : 3-18 , กิดานันท์ มลิทอง 2536 : 187-191) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สรุปได้ดังนี้

1 ฝึกปฏิบัติ (Drill and Practice) โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะประกอบด้วยชุดของคำถามหรือแบบฝึกหัด แบบฝึกหัดนั้นจะมีการเสริมแรงทุก ๆ คำถาม ส่วนใหญ่มักเป็นการฝึกปฏิบัติวิชาคณิตศาสตร์ การแปลภาษาต่างประเทศ การสร้างคำศัพท์กับรูปประโยค หรืออาจจะเป็นการฝึกทักษะในด้านอื่น ๆ ที่ต้องการทำซ้ำ ๆ กัน โปรแกรมในด้านการฝึกทักษะนี้ไม่ช่วยนักเรียนเฉพาะในด้านความจำอย่างเดียว แต่ยังช่วยฝึกนักเรียนให้รู้จักคิด เพราะคอมพิวเตอร์มักจะเป็นฝ่ายป้อนคำถามให้นักเรียนเป็นฝ่ายตอบอยู่ตลอดเวลา ถ้านักเรียนไม่รู้จักคิดหาคำตอบก็ไม่สามารถตอบคำถามนั้น ๆ ได้ ข้อดีของการเรียนประเภทนี้ก็คือ นักเรียนอาจมีบทบาทในการเลือกเนื้อหาที่ตนเองสนใจ เป็นการเสริมการสอนของครูและช่วยให้นักเรียนหาทักษะเพิ่มเติมจากการฝึกซ้ำ ๆ

2 เรียนทบทวน (Tutorial) เป็นการให้คอมพิวเตอร์สอนนักเรียนแทนครูในเฉพาะเนื้อหาวิชาบางตอน สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทัน หรือขาดเรียนในเนื้อหานั้น ๆ โดยจะมีเนื้อหาวิชาปรากฏบนจอภาพ และมีคำถามเป็นระยะ ถ้าผู้เรียนตอบได้ถูกต้องก็จะมีการเสริมแรงในทันทีทันใด แต่ถ้าคอมพิวเตอร์ผิดก็จะมีการกลับไปทบทวนเนื้อหาใหม่

3 สถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการเลียนแบบของจริงหรือสิ่งที่อยู่ในจินตนาการ ซึ่งบางครั้งอาจมีขนาดใหญ่โตเกินไปไม่สะดวกในการศึกษา หรือของบางอย่างอาจเป็นอันตรายหากเข้าไปศึกษาใกล้ตัวตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการจำลองแบบให้เล็กลงด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ นักเรียนศึกษาได้ เช่น การเรียนเรื่องขับเครื่องบิน การชลประทาน ภัยธรรมชาติ การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น

4 เกมการเรียนการสอน (Instructional Game) ลักษณะคล้ายเกมทั่ว ๆ ไปคือ เป็นการแข่งขันเพื่อชัยชนะ แต่เป้าหมายอยู่ที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นสำคัญ โดยจะบรรจุเนื้อหาวิชาลงไปในเกมที่ให้นักเรียนเล่น ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประเภทนี้จะอยู่ที่ความยากในการออกแบบโปรแกรม

5 การสาธิต (Demonstration) ครูสามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสาธิตเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้หลายแขนง เช่น สาธิตเกี่ยวกับการโคจรของดาว พระสุริยระบบสุริยะ โครงสร้างของอะตอม การหมุนเวียนของโลหิต เป็นต้น และสามารถทำให้น่าสนใจ เพราะมีสีที่สวยงามกว่าสีของกระดานดำ

6 การค้นพบ (Discovery) เป็นการออกแบบโดยให้ปัญหาและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนค้นหาและแก้ปัญหาเองโดยวิธีลองผิดลองถูกจนกว่าจะได้คำตอบ

7 การแก้ปัญหา (Problem Solving) โปรแกรมลักษณะนี้มี 2 แบบ แบบแรกผู้เรียนจะเขียนโปรแกรมเอง โดยการระบุถึงปัญหาแล้วใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการแก้ปัญหา เช่น การคำนวณต่าง ๆ ส่วนอีกแบบหนึ่งนั้นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้เขียนขึ้นไว้ก่อนแล้ว คอมพิวเตอร์จึงเป็นผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาให้ เช่น คอมพิวเตอร์ให้ทั้งหมด โดยผู้เรียนกำหนดตัวแปรให้คอมพิวเตอร์

8 การใช้ทดสอบ (Test) เป็นรูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างง่ายกว่าแบบอื่น จุดประสงค์หลักเพื่อทดสอบความรู้และพิมพ์ผลการทดสอบของผู้เรียน การสอบดังกล่าว อาจเป็นการสอบก่อนการเรียนหรือหลังเรียน หรือ ทั้งก่อนและหลังเรียนแล้วแต่การออกแบบหากเป็นโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้น ข้อสอบต่าง ๆ อาจถูกเก็บในรูปแบบของคลังข้อสอบเพื่อสะดวกต่อการนำมาใช้งานในลักษณะของข้อสอบดังกล่าวนี้จะอยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์ สามารถประเมินถูกผิดได้ เช่น แบบเลือกตอบ แบบถูกผิด หรือแบบจับคู่ หรือแบบจัดคู่ การตั้งคำถามอาจผสมผสานวิธีการสร้างบทเรียนแบบสร้างสถานการณ์จำลองเข้าร่วมด้วยก็ได้

ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

ฮอลล์ (Hall 1982 362) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สรุปได้ดังนี้

- 1 ลดชั่วโมงสอน เพื่อปรับปรุงการสอน
- 2 ลดเวลาที่จะต้องติดต่อกับผู้เรียน ทำให้ครูมีเวลาสนใจเด็กเป็นรายบุคคลเพิ่มขึ้น
- 3 มีเวลาศึกษาค้นคว้าตำรา งานวิจัยและพัฒนาความสามารถให้มากยิ่งขึ้น
- 4 ช่วยในการสอนในชั้นเรียนสำหรับผู้ที่มีงานสอนมาก โดยการเปลี่ยนจากการฝึกทักษะในห้องเรียนมาใช้คอมพิวเตอร์แทน
- 5 ให้โอกาสในการสร้างสรรค์ และพัฒนาวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับหลักสูตร และวัสดุการศึกษา
- 6 เพิ่มวิชาสอน โดยคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามความต้องการของนักเรียน
- 7 ช่วยพัฒนางานทางด้านวิชาการ
- 8 ช่วยให้มีเวลาสำหรับตรวจสอบและพัฒนาหลักสูตร ตามหลักวิชาการ
- 9 ช่วยเพิ่มวัตถุประสงค์ของการสอนได้เท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น การฝึกฟังดนตรี

วารินทร์ รัตมีพรหม (2531 192-193) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียไว้พอสรุปได้ดังนี้

- 1 ผู้เรียนเรียนได้ตามความช้าเร็วของตนเอง ทำให้สามารถควบคุมอัตราเร่งของการเรียนได้ด้วยตนเอง
- 2 การตอบสนองที่รวดเร็วของคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงที่รวดเร็วด้วย

- 3 อาจจัดทำโปรแกรมให้มีบรรยากาศที่นาชื่นชม ซึ่งเหมาะสำหรับผู้เรียนที่เรียนช้าได้
- 4 สามารถรวมเอาเสียงดนตรี สี สัน กราฟิกเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้ดูเหมือนของจริงและน่า
เราใจในการทำการฝึกปฏิบัติ หรือสถานการณ์จำลองได้เป็นอย่างดี
- 5 ความสามารถในการเก็บข้อมูลของคอมพิวเตอร์ทำให้การเรียนแบบเอกัตบุคคลเป็น
ไปได้อย่างง่ายดาย ซึ่งครูผู้สอนสามารถออกแบบให้เรียนได้โดยลำพัง
- 6 ผู้สอนสามารถควบคุมการเรียนของผู้เรียนได้ เพราะคอมพิวเตอร์จะบันทึกการเรียน
ของผู้เรียนแต่ละบุคคลไว้
- 7 ความใหม่แปลกของคอมพิวเตอร์จะเพิ่มความสนใจ ความตั้งใจของผู้เรียนมากขึ้น
- 8 คอมพิวเตอร์ให้การสอนที่เชื่อถือได้แก่ผู้เรียน
- 9 คอมพิวเตอร์มีลติมีเดีย จะช่วยให้การเรียนมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีประ
สิทธิภาพในแง่ที่ลดเวลาและลดค่าใช้จ่าย และประสิทธิผลในแง่ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุด
มุ่งหมาย

สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531 : 39-54) ได้กล่าวถึงข้อเปรียบเทียบของบทเรียนคอมพิวเตอร์
มัลติมีเดียเมื่อเทียบกับตำราเรียนไว้ดังนี้

- 1 ให้สีสันที่สวยงาม เมื่อคำนึงถึงต้นทุน ความยุ่งยากในการผลิต และเทคนิคการนำ
เสนอแล้ว บทเรียนคอมพิวเตอร์ยังมีข้อได้เปรียบอยู่มาก
- 2 ด้านเสียง เสียงเป็นสิ่งเร้าอย่างหนึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ดี
คอมพิวเตอร์สามารถสร้าง เสียงระฆัง เสียงดนตรี เสียงไซเรน เสียงเพลง ด้วย
การใช้ภาษาง่ายๆ
- 3 ด้านกราฟิก ผู้เรียนโปรแกรมสามารถสร้างภาพประกอบบทเรียนได้ไม่ยากนักและผู้
เรียนก็สามารถที่จะสร้างเองได้อีกด้วย
- 4 ด้านการศึกษารายบุคคล นักการศึกษาส่วนมากเชื่อและเห็นค่าของการศึกษาราย
บุคคล เชื่อว่าหากผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของตน
เองแล้วการเรียนรู้จะมี ประสิทธิภาพสูงสุด บทเรียนคอมพิวเตอร์มีข้อได้เปรียบในแง่
นี้จะเสียเวลามาก ในช่วงของการเขียนโปรแกรมแต่โปรแกรมดังกล่าวทำสำเนาได้
ตามจำนวนที่ต้องการ
- 5 ด้านกิจกรรมร่วม เป็นที่ยอมรับในวงการนักการศึกษาว่าการเรียนรู้ที่ดีนั้นผู้เรียนควร
จะได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน บทเรียนคอมพิวเตอร์มีข้อได้เปรียบ
ด้านนี้เพราะตามลักษณะของบทเรียนนั้นจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้เรียนกับ
คอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจะมีโอกาสเลือกตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นของตนเองได้

- 6 ด้านความรู้สึก ผู้เรียนมีความรู้สึกทราตนเองกำลังเรียน หรือกำลังพูดคุยกับใครคนหนึ่งที่มีความรู้สึก มีอารมณ์ขัน มีความชอบไม่ชอบใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากจะเรียน อยากทราบว่าเฟรมต่อไปเป็นอะไร ถามว่าอย่างไร จะชมหรือติอย่างไร
- 7 ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ถือเป็นสิ่งจำเป็นเป็นอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะบอกให้ผู้เรียนได้ทราบวาทสิ่งที่ตนเองทำหรือตอบไปนั้นผิดหรือถูกอย่างไร โดยข้อมูลย้อนกลับจะแสดงผลออกมาในลักษณะภาพหรือเสียง และยังช่วยเป็นการเสริมแรงอีกทางหนึ่ง
- 8 ด้านการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นั้น นักเรียนไม่สามารถเดาได้ว่าภาพที่จะปรากฏต่อไปคืออะไร ไม่สามารถเปิดดูคำตอบได้ล่วงหน้า มีเนื้อหาอย่างไร มีเสียงหรือไม่มีเสียง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้นักเรียน ตั้งใจที่จะศึกษาในเนื้อหาที่จะปรากฏขึ้นในจอภาพ

จะเห็นว่าประโยชน์ของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย นั้นมีมากมาย ซึ่งสามารถสรุปแยกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

- 1 สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความต้องการของตนเอง
- 2 สร้างความสนใจของผู้เรียน เพราะนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง ตลอดจนมีการเสริมแรงให้ผลย้อนกลับในทันทีเมื่อผู้เรียนตอบคำถาม
- 3 ช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอน

ข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

คอมพิวเตอร์เป็นศาสตร์ที่กำลังพัฒนา และเป็นวิชาการที่ทำให้ดีและสมจริงสมจังเหมือนครูจริง ๆ ได้ยาก คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจึงได้ รับการพัฒนามาเป็นเครื่องช่วยสอน ไม่สามารถทดแทนครูจริง ๆ ได้ ปัญหาและอุปสรรคก็มีหลายด้าน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช (2530 272) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านบริหารไว้ดังนี้

- 1 ค่าใช้จ่ายในการซื้อคอมพิวเตอร์สูงและการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียก็ใช้ค่าใช้จ่ายสูงเช่นกัน
- 2 โรงเรียนไม่อาจจัดสรรงบประมาณในการใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้ โดยเฉพาะโรงเรียนในส่วนภูมิภาค
- 3 ขาดแคลนบุคลากรที่จะพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
- 4 ได้รับการต่อต้านจากนักการศึกษาจำนวนมาก

สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531 1-6) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านการจัดหาซอฟต์แวร์ว่าเป็นปัญหามากที่สุด ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างบทเรียนเอง เนื่องจาก

- 1 ผู้ผลิตไม่สามารถผลิตได้เนื่องจากไม่คุ้มค่ากับการลงทุน
- 2 ผู้สอนในแต่ละวิชานั้นถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอน ทั้งด้านเนื้อหาและเทคนิคการสอน
- 3 ผู้สอนจะช่วยให้เนื้อหาตรงตามหลักสูตร เพราะเนื้อหาของซอฟต์แวร์ที่ซื้อมานั้นเนื้อหาไม่ตรงกับหลักสูตร
- 4 ผู้สอนถ้าสามารถสร้างเองได้ก็จะสามารถปรับปรุงเองได้ เพื่อให้เหมาะสมกับบทเรียน บทเรียนก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 5 เพื่อให้บทเรียนนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเหมือนอยู่ในห้องเรียนจริง ๆ
- 6 ทำให้ความสนใจในเรื่องการพัฒนาโปรแกรมมากขึ้น เนื่องจากผู้สอนจะมีโอกาสได้เห็นข้อควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมบางส่วนของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในขณะที่ใช้
- 7 ราคาถูกกว่าซื้อโปรแกรมสำเร็จรูป
- 8 ปัญหาเรื่องโปรแกรมไม่สามารถตอบปัญหาให้กับผู้เรียนจะลดลง เนื่องจากครูเป็นผู้เขียนบทเรียนเอง ก็จะเป็นผู้ตอบปัญหาที่นักเรียนมักสงสัยได้ชัดเจน

วารินทร์ รัตมิมพรหม (2531 193) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียไว้ดังนี้

- 1 แม้ว่าคอมพิวเตอร์จะมีราคาลดลงเรื่อย ๆ แต่ก็ค่อนข้างสูงในการนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะประโยชน์ที่จะได้รับ และก็ยังมีความยากในการบำรุงรักษา และแก้ไขเมื่อเกิดข้อขัดข้องขึ้นด้วย
- 2 การออกแบบและผลิตโปรแกรมการสอนยังล้าหลังโปรแกรมด้านอื่นอยู่มาก
- 3 ยังขาดแคลนวัสดุการเรียนการสอนที่มีคุณค่าในการใช้กับคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมการสอน (Software) ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ยี่ห้อหนึ่งก็อาจใช้กับคอมพิวเตอร์ยี่ห้ออื่นไม่ได้
- 4 การออกแบบโปรแกรมการสอนใช้เวลามาก และต้องมีทักษะในการออกแบบเป็นอย่างดี
- 5 ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งอาจทำให้โปรแกรมที่ขาดความคิดสร้างสรรค์ไม่เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียน

ถึงแม้ว่าคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะมีข้อดีมากมาย แต่ในด้านของข้อจำกัดต่าง ๆ ก็ยังมีอยู่ เช่น ขาดงบประมาณในการจัดซื้อเนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์มีราคาแพง โปรแกรมที่ดีที่ตรงกับความต้องการหายากมาก และใช้เวลาในการสร้างโปรแกรม นอกจากนี้ครูยังขาดความรู้ในเรื่องการใช้เครื่องและการเขียนโปรแกรม

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

ขั้นตอนในการพัฒนาโปรแกรม (Development Phase) เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้สร้างโปรแกรมผลิตโปรแกรมที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งค่อนข้างจะมีปัญหาที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถของนักเขียนโปรแกรม และนักวิชาการช่วยกันอย่างจริงจัง ซึ่งนักการศึกษาแต่ละท่านก็ได้อธิบายขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์แตกต่างกันออกไปดังนี้

อเลสซี และทรอลลิป (Alessi and Trollip 1985 271-277) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม ที่ผู้ใช้สามารถดัดแปลงให้มีความยืดหยุ่น โดยยึดหลักของระบบการพัฒนาการสอน (Instructional System Development หรือเรียกย่อ ๆ ว่า ISO) ระบบการพัฒนาสอนนี้ จะเน้นพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะในเรื่องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ และระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะแบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1 กำหนดจุดมุ่งหมาย (Define Purpose) สิ่งแรกต้องตั้งจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะเรียนรู้อะไรและหลังจากจบบทเรียนสามารถทำอะไรได้ซึ่งจะต้องคำนึงถึง คือ ระดับความรู้เดิมของผู้เรียน

2 รวบรวมทรัพยากร (Collect Resource Materials) เป็นการเก็บรวบรวมสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น ตำรา เอกสารอ้างอิง รูปภาพ ข้อมูล ตัวอย่าง โปรแกรมสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการที่จะช่วยออกแบบ

3 ประมวลผลความคิด (Generate Ideas) การสร้างความคิดที่จะทำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย บางครั้งค่อนข้างยากอาจต้องใช้วิธีระดมความคิดจากผู้อื่น ที่จะช่วยในการออกแบบ เช่น ในเรื่องที่จะสอนและวิธีออกแบบ

4 จัดลำดับความคิด (Organize Ideas) ผลจากการระดมความคิดจะทำให้คิดออกเป็นเรื่องราวเป็นระเบียบขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้สามารถเลือกวิธีจะสอนและสว่นประกอบอื่น ๆ

5 ผลิตบทเรียนบนกระดาษ (Produce Lesson Displays on Paper) ขั้นนี้ ก็คือ ขั้นผลิต เป็นการออกแบบแล้วลงมือเขียนออกมาเป็นบทเรียน อาจเขียนออกมาเป็นเนื้อหาที่ยังไม่ละเอียด ในสิ่งที่จะปรากฏบนจอ เช่น เนื้อหา คำถาม ผลย้อนกลับ วิธีเรียนและการเตรียมตัวเค้าโครงของกราฟิก เช่น รูปการ์ตูน กราฟ และการเคลื่อนไหว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ สตอรี่บอร์ด (Storyboard) ที่จะบอกขั้นตอนของการแสดงต่าง ๆ บนจอคอมพิวเตอร์ อรรถจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2531 3) ได้เขียนลำดับของการทำงานของขั้นนี้ไว้ดังนี้

5 1 เขียนและแก้ไขเนื้อหาขั้นต้น (Primary Text)

5 2 เขียนและแก้ไขเนื้อหาขั้นที่สอง (Secondary Text)

5 3 เขียนสตอรี่บอร์ด (Storyboard)

5 4 ตรวจสอบเค้าโครงที่จะแสดงบนจอ (Overlaying Display)

5 5 ผลิตงานกราฟิก (Graphics)

5 6 ตรวจสอบเนื้อหาและงานกราฟิก

5 7 จัดลำดับสตอรี่บอร์ด

5 8 ตรวจสอบสตอรี่บอร์ดทั้งหมด

5 9 ให้ผู้อื่นตรวจสอบสตอรี่บอร์ดทั้งหมด

5 10 แก้ไขปรับปรุง

6 เขียนผังงาน (Flowchart) แผนภูมิจะแสดงการทำงานของโปรแกรมตั้งแต่ต้นจนจบ แต่ไม่แสดงเนื้อหาและความรู้ที่จะแสดงบนจอภาพ จะมีเพียงขั้นตอนของเนื้อหาเท่านั้นตลอดจนทั้งทางเลือกต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์จะมีการวาดรูปหรือการเคลื่อนไหวของรูปตอนใด ถ้าเด็กทำผิดจะทำอย่างไร เมื่อไหร่ที่โปรแกรมจะจบลง

7 เขียนโปรแกรม เป็นกระบวนการเขียนสิ่งที่มีอยู่ไปสู่สิ่งที่คอมพิวเตอร์ เข้าใจโดยอาศัยผังงานและสตอรี่บอร์ดอย่างไรดี ขั้นตอนก็ต้องมีการผิดพลาดบ้างผู้เขียนจะต้องตรวจแก้ (Debug) ให้ถูกต้อง

8 ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพบทเรียน การทดสอบโปรแกรมอาจใช้วิธีดูว่าโปรแกรมทำงานถูกต้องหรือไม่ อาจด้วยตนเองหรือให้ผู้ที่มิประสบการณ์ในการสอนและการออกแบบการสอนช่วยดูให้ และจะประเมินผลได้จากที่นักเรียนได้เรียนบทเรียนนี้แล้ว ขั้นนี้จะรวมทั้งการทดลองกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ (Pilot Testing)

สำหรับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในประเทศไทยนั้นมี อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2530 144) ได้สรุปไว้เป็น 11 ขั้นตอนคือ

- 1 เลือกเนื้อหาและกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป
- 2 วิเคราะห์ผู้เรียน
- 3 กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
- 4 วิเคราะห์เนื้อหาแยกเป็นหน่วยย่อย
- 5 ออกแบบบทเรียนโปรแกรม
- 6 สร้างบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 7 เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 8 ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
- 9 ทดลองหาประสิทธิภาพ
- 10 นำไปใช้
- 11 ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ศิริชัย สงวนแก้ว (2534 75) ยังได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียไว้ 9 ขั้นตอน คือ

- 1 วิเคราะห์เนื้อหา

- 2 ศึกษาความเป็นไปได้
- 3 กำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน
- 4 ลำดับขั้นตอนการทำงาน
- 5 การสร้างโปรแกรม
- 6 การทดสอบโปรแกรม
- 7 การปรับปรุงแก้ไข
- 8 ประยุกต์ใช้ในห้องเรียน
- 9 ประเมินผล

จะเห็นว่าขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียของแต่ละท่าน ก็จะแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย ส่วนที่เป็นสิ่งสำคัญจะมีลักษณะคล้ายกัน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางหรือโครงสร้างของเนื้อหา ตัวของเนื้อหาบทเรียน และการประเมินผล การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียอาจนำแนวคิดของบุคคลต่างๆ เหล่านี้ไปปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละวิชา ซึ่งควรจะพิจารณาเป็นขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาและเลือกเนื้อหา
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาแยกเป็นหน่วยย่อย
- ขั้นที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนและหน่วยย่อยอีกทีหนึ่ง
- ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขบทเรียนและหน่วยย่อย
- ขั้นที่ 5 สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้
 - ออกแบบบทเรียน
 - เขียนสคริปต์บทเรียนตามที่ออกแบบในรูปผังงาน (Flow Chart)
 - เขียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ตามสคริปต์
- ขั้นที่ 6 การประเมินและหาประสิทธิภาพบทเรียน

การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

โจเนสสัน และฮันนัม (Jonassen and Hannum 1987 7-14) ได้กล่าวว่าการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นขบวนการทางวิทยาศาสตร์และศิลปะการออกแบบ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเน้นใช้วิธีการจัดระบบ (Systems Approach) นักออกแบบที่ได้รับความสำเร็จนั้นต้องใช้ประสบการณ์และความนึกคิดของตนเอง เท่ากับที่ต้องอาศัยวิธีการจัดระบบทั้งนี้ เพราะเรายังไม่เข้าใจแน่ชัดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียหรือการใช้คอมพิวเตอร์ได้โดยตรงแต่มีขบวนการที่เป็นสื่อ เช่น ภาษา หรือ Authoring System ซึ่งต้องนำมาพิจารณาด้วยทฤษฎีของการเรียนรู้และการวิจัยก็ไม่ได้บอกถึงวิธีปฏิบัติที่แจ่มชัดเสมอไป

องค์ประกอบ 4 ประการของการเรียนรู้และเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจากผลงานวิจัยและหลักการเรียนรู้ นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือ (1) การออกแบบสิ่งเร้าหรือเนื้อหาที่จะสอน (2) การตอบสนองของนักเรียน (3) ข้อมูลย้อนกลับ และ (4) การควบคุมบทเรียน

1 การออกแบบสิ่งเร้าหรือเนื้อหาที่จะสอน (Design of Stimulus)

นักเรียนสามารถเห็นข้อมูล (Information) ได้บนจอภาพ โดยหลักการแล้วจะไม่นำหลักการรับรู้มาใช้มาก แต่เน้นวิธีการแสดงข้อมูล ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจและจำได้ ส่วนขั้นตอนของการแสดงข้อมูลนั้นต้องเข้าใจง่าย ในส่วนของคำถามนั้นจะต้องออกแบบเป็นรูปกิจกรรม เป็นส่วนที่นักเรียนได้มีการโต้ตอบหรือเร้าเหมือนกับการฟังและการเห็น

- 1 1 คำสั่งของแต่ละกิจกรรมต้องชัดเจน
- 1 2 จัดเตรียมตัวอย่างของคำสั่งนั้นให้สมบูรณ์
- 1 3 เรียบบทเรียนโดยบรรยายเนื้อหาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ
- 1 4 ใช้แผนภูมิหรือ (Outline) เพื่อแสดงให้เห็นว่าเนื้อหานั้น มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาอย่างไร
- 1 5 บรรยายข้อมูลในรูปของการเปรียบเทียบโดยคำนึงถึงผู้เรียน
- 1 6 เตรียมการอุปมาอุปไมย ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาซึ่งนักเรียนพอที่รู้
- 1 7 คำถามก่อนเรียนบทเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 8 ถามคำถามก่อนเรียนบทเรียน ระหว่างเรียนบทเรียนแต่ละตอนและหลังเรียน
- 1 9 ใช้คำถามที่จับใจผู้ฟัง
- 1 10 กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถาม
- 1 11 เริ่มบทเรียนโดยการใช้ Pre-test
- 1 12 ไม่อนุญาตให้ผู้เรียนกลับไปดูคำบรรยายเพื่อดูคำตอบแต่ควรจะให้ข้อมูลย้อนกลับ
- 1 13 เมื่อสิ้นสุดในส่วนของการบรรยาย ให้ผู้เรียนเลือกการทบทวนเนื้อหาก่อนตอบคำถาม
- 1 14 อาจใช้สี การขีดเส้นใต้ ระบายสี ตีกรอบ ใช้ลูกศร การเคลื่อนไหวเป็นจุดรวมความสนใจของผู้เรียน
- 1 15 ในการเสนอเนื้อหาตัวอักษรจะต้องไม่กระพริบ
- 1 16 ใช้วิธีการเน้นเนื้อหาได้ไม่เกิน 3 อย่างใน 1 บทเรียนและใช้ในจุดมุ่งหมายเดียวกัน
- 1 17 ควรอธิบายการใช้ Highlight และสิ่งที่ผู้เรียนควรทำในตอนต้นของบทเรียน
- 1 18 ควรออกแบบให้สามารถปรับระดับความยากง่ายได้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน
- 1 19 การจัดระบบเนื้อหาจะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมกับโครงสร้าง เช่น การอธิบายการเปรียบเทียบ
- 1 20 ใช้คำถามที่สอดคล้องกับความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ และสิ่งที่สนใจ

2 การตอบสนองของนักเรียน

การเรียนรู้หลายอย่างสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพของการเรียน คือ การรู้จักพื้นฐานของสิ่งที่เรียน การฝึกหัดเพิ่มเติมและข้อมูลย้อนกลับ ในการตอบสนองของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ในคำสั่งต่าง ๆ ที่ใช้ควบคุมบทเรียนอยู่ รวมทั้งต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำสั่งพื้นฐานของคอมพิวเตอร์ด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุดของการตอบสนองของผู้เรียนจะพูดถึงในตอนต่อไป สิ่งที่สำคัญที่สุดในบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยเหลือช่วยสอน คือ กลไกการป้อนข้อมูล

2 1 การตอบสนองโดยเปิดเผยไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการเรียน

2 2 ศิลปะในการถามหรือคำสั่งในการทบทวนเพื่อกระตุ้นให้มีการตอบสนองโดยไม่ต้องเปิดเผย

2 3 ให้ผู้เรียนประเมินตนเองถึงระดับความเข้าใจในเนื้อหา

2 4 ถ้าต้องการประเมินผล หรือให้ข้อมูลย้อนกลับก็จะต้องให้มีการตอบสนองโดย

เปิดเผย

2 5 จัดเตรียมการตอบสนอง ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการคิดที่กล่าวไว้ในวัตถุประสงค์

2 6 จัดกระบวนการคิดที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาและความรู้เดิมของผู้เรียน

2 7 ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่สมบูรณ์ ซึ่งสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความ

คิดรวบยอดของบทเรียน

2 8 นอกจากการประเมินโดยคอมพิวเตอร์ เราอาจจะให้มีการประเมินผลโดยเพื่อนนักเรียนด้วยกันหรือครูหรือประเมินโดยใช้สมุดแบบฝึกหัด

2 9 การแสดงข้อมูลต้องสามารถระลึกโดยใช้ภาพหรือเรื่องราว

2 10 ต้องการให้ผู้เรียนบอกหรือชี้ในสิ่งที่ขาดหายไป

2 11 อนุญาตให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาได้เอง

2 12 ใช้การกดแป้นเดียวในการตอบกับนักเรียนในชั้นเล็ก ๆ

2 13 ไม่ใช้การกดแป้นพิมพ์เดียวในการตอบสำหรับการเรียนที่ต้องใช้ความคิดในระดับ

สูง

2 14 ควรใช้กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการทดสอบด้านความจำหรือการระลึกได้

2 15 สำหรับการเรียนในระดับสูงให้ผู้เรียนพิมพ์คำตอบเอง แต่ต้องเขียนโปรแกรมให้สามารถรับคำตอบซึ่งบางครั้งอาจมีการสะกดผิด และคำตอบที่ไม่คาดคิดมาก่อน

2 16 สำหรับผู้เรียนในระดับต่ำอาจจะออกแบบเป็น Template

3 ข้อมูลย้อนกลับ

คอมพิวเตอร์มีลติมีเดีย เหมือนกับสื่อการสอนในรูปอื่น คือมีขบวนการสื่อสารข้อมูล มีข้อมูลย้อนกลับ ข้อมูลย้อนกลับแต่ละอย่างที่ผู้เรียนได้รับ แล้วแต่ชนิดของคอมพิวเตอร์มีลติมีเดีย

และอีกส่วนหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือ เวลาในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งต้องให้ทันทีหลังจากผู้เรียนตอบคำถามหรือทำกิจกรรม

- 3 1 การออกแบบบทเรียนในคอมพิวเตอร์ ต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้ผลตอบสนองโดยคำถาม ให้ข้อมูลย้อนกลับจากคำตอบของผู้เรียน
- 3 2 ข้อมูลย้อนกลับ ต้องสัมพันธ์กับการตอบสนองของผู้เรียน
- 3 3 พยายามหลีกเลี่ยงข้อมูลย้อนกลับ ชนิดถูก/ผิด เพราะข้อมูลย้อนกลับแบบนี้เป็นเพียงการ ยืนยันคำตอบ
- 3 4 หลังจากเลือกคำตอบถูกได้แล้วต้องชี้ว่าคำตอบนั้นถูกและทำไมจึงถูก
- 3 5 หลังจากเลือกคำตอบที่ผิดจะต้องชี้ว่าคำตอบนั้นผิดและบอกด้วยว่าทำไมจึงผิด และคำตอบที่ถูกต้องคืออะไร
- 3 6 ตามปกติหลังจากเลือกคำตอบที่ผิดแล้ว จะให้ผู้เรียนเลือกอีกครั้ง แต่ถ้าผู้เรียนยังเลือกคำตอบที่ผิดอยู่อีก ก็จะต้องบอกคำตอบที่ถูกและอธิบายว่าทำไมจึงถูก
- 3 7 ผู้เรียนที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกัน ควรจัดเตรียมข้อมูลย้อนกลับที่ต่างกันด้วย
- 3 8 ผู้เรียนที่อ่อน ข้อมูลย้อนกลับต้องเป็นแบบที่มีการอธิบายเพิ่มเติม
- 3 9 ผู้เรียนที่เรียนอ่อน ถ้าตอบผิดควรให้คะแนนหรือคำชมเชย ในบางสวนที่ถูกต้อง
- 3 10 ผู้เรียนที่เรียนอ่อน ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นแบบที่มีการสนับสนุนและช่วยเหลือหรือกระตุ้น
- 3 11 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ต้องให้ทันทีทันใดหลังจากการตอบสนองของผู้เรียนในการเรียนเนื้อหาใหม่ ๆ
- 3 12 การให้ข้อมูลย้อนกลับตอนไหนนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ถ้าการเรียนรู้ในระดับต่ำ เช่น ระดับความจำ ควรจะให้ข้อมูลย้อนกลับทุกครั้ง ถ้าเป็นการเรียนระดับสูงหรือระดับที่เป็นนามธรรม ควรให้ตอนท้ายของบทเรียน
- 3 13 คำที่ใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ ไม่ควรให้ซ้ำ ๆ กัน เหมือน ๆ กัน หรือให้เป็นแบบแผนตายตัว แต่ควรจะเปลี่ยนให้แตกต่างออกไป
- 3 14 หลีกเลี่ยงการให้คำที่ดีมาก ขอดเยี่ยมในข้อมูลย้อนกลับ
- 3 15 การให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นการสร้างเสริมคือ มีทั้งข้อมูลและความน่าสนใจมากกว่าข้อเสนอ และหรือติชมอย่างง่าย ๆ

4 การควบคุมบทเรียน

ส่วนที่สำคัญที่สุดของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เห็นจะเป็นเรื่องของศิลปะวิทยาการและการสอนที่จะให้นักเรียนตัดสินใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมีวิธีการและชนิดของสื่อการสอนซึ่งนักเรียนต้องการโต้ตอบด้วยการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนี้ต้องพิจารณาถึงลักษณะของผู้เรียน เช่น พื้นความรู้ ความสามารถ ฯลฯ

- 4 1 ออกแบบบทเรียนซึ่งอนุญาตให้นักเรียนพัฒนาความก้าวหน้าด้วยอัตราของแต่ละบุคคล
- 4 2 ออกแบบบทเรียนซึ่งนักเรียนสามารถเลือกหรือเริ่มบทเรียนได้ทุกขณะตามความต้องการของผู้เรียน
- 4 3 ให้นักเรียนสามารถเลือกจำนวนปัญหาหรือคำถามที่เขาต้องการในการฝึกฝนในบทเรียนนั้น ๆ
- 4 4 ในขณะที่แก้ไขปัญหาอยู่นั้น นักเรียนสามารถหยุดและกลับไปในส่วนของบทเรียนได้ถ้าเขาต้องการต่อไป
- 4 5 หลังจากการฝึกฝนแต่ละข้อแล้ว ให้โอกาสผู้เรียนเลือกที่จะทำแบบฝึกหัดข้อต่อไป หรือต้องการเรียนต่อไป
- 4 6 จัดเตรียมภาพรวม แต่ละบทเรียนในรูปแบบโครงร่างของหัวข้อ หรือ Organizer
- 4 7 ในการเรียนควรมีการทดสอบก่อนเรียน และยอมให้นักเรียน ซึ่งได้คะแนนสูงมีโอกาสเลือกยุทธวิธีการเรียนของบทเรียนนั้นได้
- 4 8 นักเรียนสามารถควบคุมเนื้อหาในบทเรียนซึ่งเรียงตามลำดับด้วยตัวเอง
- 4 9 จัดระดับความยากของคำถามในบทเรียนให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย
- 4 10 การจัดเรียงปัญหานั้นจะต้องจัดเรียงให้กับนักเรียนทุกระดับ
- 4 11 ระดับความยากของเนื้อหาหรือกิจกรรมควรให้เหมาะสมกับการตอบสนองของผู้เรียน
- 4 12 ควรมีตัวอย่างในบทเรียนให้กับนักเรียนทุกระดับ
- 4 13 ไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนกระโดดข้ามตัวอย่าง
- 4 14 วิธีการสอนนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในบทเรียน จึงไม่ควรออกแบบให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการสอน
- 4 15 การเรียงลำดับชั้นเนื้อหาของบทเรียน อาจจะเป็นไปตามชนิดของเนื้อหาและความ สัมพันธ์ของเนื้อหา
- 4 16 คำแนะนำที่ให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับตัวเลือกในการควบคุมบทเรียนควรอาศัยผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนเป็นหลัก และให้คำแนะนำก่อนการเรียนบทเรียน
- 4 17 ทางเลือกอีกทางหนึ่งในการให้ข้อเสนอแนะ คือ ให้คำแนะนำโดยพิจารณาจากพฤติกรรมในระหว่างการเรียนรู้ และให้คำแนะนำในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเรียนบทเรียนนั้น
- 4 18 คำแนะนำควรจะแสดงแนวคิดตลอดทั้งบทเรียน หรือเฉพาะยุทธวิธีที่สำคัญซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถทำได้ถูกต้องในระหว่างบทเรียนนั้น

4 19 ในบทเรียนที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมบทเรียน ควรจะให้คำแนะนำก่อนหรือระหว่างบทเรียน

4 20 สร้างบทเรียนซึ่งสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

4 21 บทเรียนอาจจะปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้คะแนนจากการทดลองก่อนเรียนเป็นหลัก

แฮนนาฟินและเพค (Hannafin and Peck 1988 49) ได้ให้หลักการออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มีมติมีเดีย 11 ประการดังนี้

1 พัฒนบทเรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวคิดการฝึกทักษะการเรียนรู้ของ กาเย่ วอกเกอร์ และโรจาส (Gagne',Wager and Rojas,1981 16-17) นักการศึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้แบ่งกระบวนการเรียนด้านพุทธิศึกษาออกเป็น 9 ระยะด้วยกันคือ

- 1 1 ระยะตื่นตัว(Alertness)
- 1 2 ระยะคาดหวังอย่างรู้ (Expectation)
- 1 3 ระยะระลึกความจำ(Retrieval to Working Memory)
- 1 4 ระยะเลือกรับรู้ (Selective Perception)
- 1 5 ระยะเข้าใจความหมาย (Semantic Perception)
- 1 6 ระยะสนองตอบสิ่งที่รู้ (Retrieval and Responding)
- 1 7 ระยะเสริมแรง (Reinforcement)
- 1 8 ระยะชี้แนะในสาระสำคัญ (Cueing Retrieval)
- 1 9 สรุปประเด็นสำคัญ (Gerneralized)

ซึ่งทั้ง 9 ระยะนี้จะหมุนเวียนเป็นวัฏจักร ในการออกแบบบทเรียนควรจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นตอนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละระยะดังกล่าวดังต่อไปนี้

- 1 สร้างเนื้อหาสาระให้น่าสนใจ โดยใช้กราฟิค
- 2 ให้ผู้เรียนรู้วัตถุประสงค์ของบทเรียน
- 3 ให้ความรู้ ทักษะ และยุทธวิธีตามวัตถุประสงค์แก่ผู้เรียน
- 4 เน้นเฉพาะประเด็นและสาระสำคัญด้วย แสง สี ตัวอักษรที่เด่นพิเศษ ชัดเส้นได้ หรือดีกรอบสี เป็นต้น
- 5 แนะนำการเรียนเพิ่มเติม
- 6 ให้แบบฝึกหัด ตามลำดับเนื้อหาย่อย ๆ และให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ
- 7 แจ้งผลคำตอบให้ผู้เรียนทราบ
- 8 ประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งหมด
- 9 ย้ำความจำและถ่ายโยงการเรียนรู้

2 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้มีลักษณะเป็นการเรียนการสอนรายบุคคล (Individualize)

3 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้มีการโต้ตอบกับผู้เรียนให้มากการโต้ตอบกับผู้เรียนก่อให้เกิดผลการเรียนรู้หลายประการ คือ

- 3 1 เกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระและเสริมความตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น
- 3 2 การโต้ตอบกันช่วยในการเชื่อมโยงความรู้และการตอบโต้กับผู้เรียนโดยตรง
- 3 3 ซ่อมเสริมได้เมื่อผู้เรียนตอบผิด การปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้การเรียนซ่อมเสริมได้

ได้

3 4 การปฏิสัมพันธ์จะช่วยลดเวลาในการเรียนให้น้อยลง

4 การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ควรมีการแสดงผลย้อนกลับให้เกิดประสิทธิภาพที่สุด

5 การออกแบบบทเรียนให้สามารถเรียนได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6 บทเรียนต้องให้สอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์การสอนและการวัดผล

7 บทเรียนทั้งหมดควรจัดให้ผู้เรียนควบคุมการใช้อย่างสะดวก เช่น

7 1 จัดเป็นหน่วยการเรียน แต่ละหน่วยแบ่งเป็นหัวข้อย่อยและเรียงลำดับหัวข้ออย่างเป็นระเบียบ

7 2 จอภาพไว ผู้เรียนสามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงจุดสุดท้ายและเลิกเรียน

7 3 สะดวกต่อการแยกบทเรียนออกเป็นส่วนย่อย ง่ายยิ่งขึ้น

7 4 กำหนดเวลาทั้งหมดที่ใช้เรียนในหน่วยการเรียนให้พอดี

8 ออกแบบภาพที่ปรากฏบนจอให้ประณีต โดย เจย์ (Jay 1983 22-26) ได้เสนอแนะวิธีเสนอเนื้อหาในคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียดังนี้

8 1 ใช้เพียงประเด็นเดียว ความยาว 1-2 ประโยค ในช่วงเวลาหนึ่ง

8 2 ให้เวลากับผู้เรียนอย่างเพียงพอในการควบคุมจอภาพ

8 3 การเลื่อนภาพบนจอควรพิจารณาให้เหมาะสม

8 4 ควรใช้อุปกรณ์ช่วยเมื่อสื่อสารด้วยตัวอักษร

8 5 ควรใช้ภาษาให้เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

8 6 ควรใช้การตีกรอบ สี หรือการเน้นด้วยแสงสว่างพิเศษเพื่เน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญ

9 พิจารณาเรื่องราวที่ปรากฏบนจอภาพ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ ภาพที่ปรากฏบนจอควรนำชม ควรมีภาพผสมอักษรจำนวนน้อยตัว ข้อความกะทัดรัด ใช้เทคนิคการเคลื่อนไหวช่วย โดยมุ่งความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ

10 ควรเพิ่มสื่ออื่นๆ เข้าไปด้วยเพื่อความเหมาะสมใหญ่ ได้แก่ หนังสืออ่านประกอบ รวมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบทต่อมา เพื่อให้เกิดความชัดเจน การสรุป หรือการเรียนรู้ จากชั้นหนึ่งสู่อีกชั้นหนึ่ง เป็นต้น

11 ประเมินผลบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียบ่อยๆ โดยยึดแนวทางการเรียนการสอน ส่วนตกแดงอื่นๆ หลักสูตร ตลอดจนการเขียนโปรแกรมด้วย

การประเมินผลบทเรียนมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ทดสอบ 1 ต่อ 1 (One by One Testing) โดยผู้ประเมินผลสังเกตผลงานของผู้เรียน บันทึกข้อบกพร่องจากการออกแบบครั้งแรก แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 ทดสอบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) กลุ่มเล็กเป็นตัวแทนกลุ่มประชากร เป้าหมาย กลุ่มเล็กต้องมีจำนวนมากพอที่จะทำให้มั่นใจว่า บทเรียนสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย กลุ่มเล็กๆ นี้มีนัยสำคัญที่แทนกลุ่มประชากรเป้าหมายได้ รวบรวมข้อมูลที่บกพร่อง แล้วแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 ทดสอบภาคสนาม (Field Testing) มีเป้าหมายเพื่อประเมินบทเรียนในสภาพการ ใช้งานตามปกติ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลเพื่อยืนยันว่าบทเรียนเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ หรือไม่ โดยจะวิเคราะห์เพิ่มเติมในด้าน

- บทเรียนตรงวัตถุประสงค์หรือไม่
- ทักษะติดต่อบทเรียนเป็นอย่างไร
- ลักษณะการเขียนโปรแกรมดีหรือไม่อย่างไร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

งานวิจัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ไว้ เป็นจำนวนมาก ซึ่งพอจะสรุปงานวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้ดังนี้

มนต์ชัย เทียนทอง (2539 149) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดีย สำหรับฝึกอบบรมครูอาจารย์ และนักฝึกอบบรมในการสร้างบทเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรม Authorware Professional V 2 0 โดยตั้งสมมติฐานได้ว่า บทเรียนจะต้องมีประสิทธิภาพอย่างน้อย 85/85 และภายหลังจากการศึกษาบทเรียนด้วยตนเอง แล้ว ผู้ใช้จะต้องสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70 ผลการ วิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ ทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดียตามมาตรฐาน Multimedia Personal Computer Level 2 บรรจุอยู่ในซีดีรอมขนาดความจุ 465 MB จำนวน 19 เรื่อง ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือ หลักการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างบทเรียน ผลการทดลองใช้พบว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ

88 23/85 64 และผู้ใช้สามารถสร้างบทเรียนได้มีประสิทธิภาพ 72 09 แสดงว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดีย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรมได้

กมลธร สิงห์ปรู (2541 บทคัดย่อ) มุ่งหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การสืบพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ระบบมัลติมีเดียกับการเรียนตามปกติที่มีครูสอนตามคู่มือครู สสวท โดยทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน เซนต์โยเซฟ บางนา แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัย พบว่า มีประสิทธิภาพ 98 78/85 93 เมื่อนำมาใช้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามคู่มือเป็นผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 1

นิภาวรรณ รัตนานนท์ (2542 บทคัดย่อ) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดีย ในการสอนเรื่องการประเมินทารกแรกคลอด สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนประเมินร้อยละ 80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองประสิทธิภาพของบทเรียนเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาล พระปกเกล้า จันทบุรี โดยการสุ่มอย่างง่ายมาเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 49 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพร้อยละ 80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พอใช้ นักศึกษาพยาบาลที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียระบบมัลติมีเดียมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 1 แต่กลุ่มทดลองมีคะแนนสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

วิไล องค์กรณะสุข (2543 บทคัดย่อ) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ในรูปของสื่อบทเรียนซีดีรอม เรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์และเพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 85/85 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ (การประชาสัมพันธ์) ชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 28 คน โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพ 86 57/85 85 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในปัจจุบันเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และสามารถตอบสนองในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี เป็นสื่อสำหรับการเรียนการสอนรายบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระหว่างคอมพิวเตอร์กับศิลปศึกษา

คอมพิวเตอร์ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาอย่างสูง และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงลักษณะเนื้อหาและความมุ่งหมายของวิชาที่กำหนด ไม่มีการจำเพาะเจาะจงว่าวิธีการสอนแบบใดเป็นรูปแบบที่ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอน และลักษณะอุปนิสัยของผู้เรียน สภาพการณ์ในขณะนั้น มากกว่าที่จะกำหนดแน่นอน แต่ในขั้นตอนแรกผู้สอนจะต้องกำหนดแนวทางการสอนที่แน่ชัดก่อน รูปแบบการสอนที่ถือปฏิบัติกันในทุกลักษณะรายวิชา คือการสอนแบบบรรยายเช่นเดียวกับการสอนศิลปศึกษาซึ่งมีการสอนแบบบรรยายในส่วนของเนื้อหาภาคทฤษฎี

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนศิลปศึกษา

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอนศิลปศึกษา ดังนี้

ฮัดสัน (Hudson 1985 Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับไมโครคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย แผนการเรียนศิลปะระดับ 9-12 ของนักศึกษาศิลปะ ระดับมัธยมศึกษา และผู้อำนวยการ การของรัฐมิสซูรี จุดประสงค์เพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริหาร และนักการศึกษาศิลปะในระดับมัธยมศึกษาของรัฐมิสซูรีที่เกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในแผนการเรียนศิลปศึกษา นอกจากนั้นเพื่อการวิจัยค้นคว้าต่อไปในอนาคต เครื่องมือที่ใช้ในอนาคต เครื่องมือที่ใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือ Anova พบว่า ครูสอนศิลปะยอมรับและ ทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีนี้เพื่อนำมาเป็นสื่อการสอน ในแผนการเรียนศิลปะระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การยอมรับของผู้บริหารด้วย และเห็นว่าการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในแผนการเรียน ศิลปศึกษามีความสำคัญ และเหมาะสมเท่าๆ กับการเรียนการสอนในสาขาวิชาอื่นๆ

กรีห์ (Greh 1983 Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องคอมพิวเตอร์ในงานศิลปะศึกษาโดยแยก ผลของการวิจัยเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เสนอภาพรวมของการใช้คอมพิวเตอร์โดยศิลปินรวบรวมวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ในศิลปศึกษา ส่วนที่ 2 เสนอความคงที่ในการใช้คอมพิวเตอร์ในงานศิลปะ ผลการวิจัยพบว่า คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ให้คุณค่าต่อการสร้างสรรค์ทางศิลปะ สร้างทางเลือกมากมายให้นักเรียนได้สำรวจหาแนวความคิดอย่างอิสระ หลักการของการออกแบบความคิดสร้างสรรค์โดยเฉพาะงานออกแบบประเภทนามธรรมเรขาคณิต

ไพค์ (Pike 1988 Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ของนักเรียนต่อการ ใช้คอมพิวเตอร์ในวิชาศิลปศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ทางศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในการใช้คอมพิวเตอร์สร้างงานศิลปะ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ใช้การสังเกต การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนา การเขียนบทความ และการสร้างผลงานทางศิลปะโดยใช้คอมพิวเตอร์ Macintosh ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสนใจในความสามารถการทำงานของคอมพิวเตอร์สร้างผลงานทางศิลปะ จากการสำรวจทดลอง ค้นพบความคิดใหม่ ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเครื่อง

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนประสบความสำเร็จสามารถหาประสบการณ์การใช้ คอมพิวเตอร์ และสร้างสรรค์งานโดยคอมพิวเตอร์เหมือนกับการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ทั่วไป

วิสแชมพีว (Weishampel 1989 Abstract) ได้ทำการวิจัยศึกษาความเข้าใจของการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกเป็นสื่อสร้างงานศิลปะของนักเรียนก่อนวัยเรียน จำนวน 6 คน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ของเด็กก่อนวัยเรียน 6 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 3.5 - 5.5 ปี ใช้คอมพิวเตอร์กราฟิก Apple II + และโปรแกรม Koalapad สร้างงานศิลปะ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการศึกษาเฉพาะกรณี สรุปผลได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนมีความสามารถเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกในขอบเขตของการสร้างสรรค์งานศิลปะคล้าย ๆ หรือดีกว่าที่จะสร้างบนกระดาษ เด็ก ๆ พบว่าคอมพิวเตอร์สามารถลบ เปลี่ยนแปลงขนาด ตำแหน่ง สีเส้นได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การวาดของเด็ก ๆ แสดงให้เห็นถึงความสนใจในเรื่องรูปร่างเรขาคณิต การตัดกันอย่างรุนแรงของสี และความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์

เวฟเวอร์ (Weaver 1990 Abstract) ได้ศึกษาถึงการประเมินทักษะที่ต้องการในหลักสูตรศิลปะและการออกแบบ เพื่อที่นักศึกษาระดับวิทยาลัยได้แสดงความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่องานศิลปะ โดยศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาจากวิทยาลัย 98 ท่าน และผู้ประกอบการอาชีพทางคอมพิวเตอร์กราฟิก 137 ท่าน ประเมินทักษะที่ต้องการสำหรับนักศึกษาศิลปะและการออกแบบของวิทยาลัย เพื่อนำมาพัฒนาการใช้คอมพิวเตอร์ประยุกต์สร้างงานศิลปะ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ และ Cross – Tabulation ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ The Test-Retest, The Cronbach Alpha Test และ The Split – Half Reliability สรุปผลทักษะและความสามารถที่ต้องการลำดับคะแนนสูงสุด 4 อันดับ คือ

- 1 ประสบการณ์ทางระบบงานกราฟิก
- 2 พัฒนาทักษะเพื่อสร้างสรรค์และผลิตงานด้วยคอมพิวเตอร์
- 3 ความรู้เกี่ยวกับสี
- 4 ทักษะการแก้ปัญหาเชิงประจักษ์

งานวิจัย เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียศิลปศึกษา

ในการเรียนการสอนทางศิลปะ นอกจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์กราฟิกช่วยการเรียนการสอนทางศิลปศึกษา ยังมีการสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเข้ามาช่วยสอน ดังนี้

นาถวดี นันทาภินัย (2536 บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียกับระดับความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อความคล่องในการสร้างสรรค์ภาพในวิชาศิลปศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เมื่อนักเรียนเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประเภทสอนโดยให้ตัวอย่างและฝึกหัด จะมีความคล่องในการสร้างสรรค์ภาพได้สูงกว่าเมื่อเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประเภทสอนให้จินตนาการอย่าง

อิสระ แต่กลุ่มผู้เรียนที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์กลางและต่ำเมื่อเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประเภทสอนโดยให้จินตนาการอิสระ จะมีความคล่องในการสร้างสรรค์ภาพได้สูงกว่าเมื่อเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประเภทสอนโดยให้ตัวอย่างและฝึกหัด และผู้เรียนที่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ทั้งสูง กลาง และต่ำ เมื่อเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยให้ตัวอย่าง และฝึกหัด และประเภทสอนโดยให้จินตนาการอย่างอิสระ จะมีความคล่องในการสร้างสรรค์ภาพได้ใกล้เคียงกัน

รุจิรา ชานิกัยเวช (2536 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยโดยพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย วิชา พาณิชยศิลป์ เรื่อง การออกแบบลักษณะซ้ำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาออกแบบพาณิชยศิลป์ โรงเรียนนวมิยวชิรธรรมสาริต ปีการศึกษา 2535 ในเทอมปลาย จำนวน 34 คน ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียวิชา พาณิชยศิลป์ เรื่องการออกแบบลักษณะซ้ำ ที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ 88 14 / 90 37 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80 / 80 เหมาะที่จะนำไปสอนเสริมในการสอนปกติได้ โดยนักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

ออตแมน (Othman 1987 Abstract) ได้ทำการวิจัยศึกษาผลการใช้ CAIV (Computer Assisted Interact Video) ในการสอนแบบ 2 มิติ ของนักศึกษาศิลปะ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทางวิทัศน์ ในการสอนส่วนประกอบของการออกแบบ โดยทำการวิจัยเชิงทดลองกับนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยรัฐอิลลินอยส์ ที่ลงทะเบียน เรียนวิชา ART103 Visual Elements แบ่ง ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนกลุ่ม 25 คน และมีตัวแปรเวลาควบคุมการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ดำเนิน 3 ช่วง คือ Pretest การปฏิบัติ และ Post test พบว่า CAIV มีประสิทธิภาพส่งผลทางการเรียนรู้มากกว่าเรียนรู้แบบธรรมดาที่ปฏิบัติกัน

แมคแอนดาร์ฟเฟอร์ (Mcendarfer 1990 Abstract) ได้ทำการวิจัยศึกษาระบบปฏิสัมพันธ์สำหรับการเรียนการสอนทฤษฎีโดยใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์กราฟิกช่วยสอนทฤษฎี โดยสร้างรูปแบบที่มีปฏิสัมพันธ์กันในเรื่องหลักการของทฤษฎี และการออกแบบเบื้องต้น เพื่อนำมาทดลองกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีประสิทธิภาพช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องการใช้สีเพื่อสร้างงานศิลปะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการสอนวิชาศิลปนิยม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
หลักการ

1 เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2 เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ

3 เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดหมาย

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1 มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
- 2 มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
- 3 สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและ

ส่วนรวม

- 4 สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
- 5 มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน

- 7 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
- 8 มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
- 9 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

หลักสูตรวิชาศิลปะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

จุดประสงค์

- 1 เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านศิลปะ
- 2 เพื่อมีทักษะในการแสดงออกอย่างเสรี โดยอาศัยศิลปะเป็นสื่อ
- 3 เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล มีนิสัยที่ดีในการทำงาน
- 4 เพื่อนำความรู้และความถนัดทางศิลปะไปใช้ให้เกิดประโยชน์มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาศิลปะ

คำอธิบายรายวิชาศิลปะนิยม

ศิลปนิยมจัดเป็นส่วนหนึ่งในวิชาศิลปศึกษา ซึ่งจากโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 วิชาศิลปนิยมเป็นวิชาเลือกเสรีในกลุ่มทัศนศิลป์เป็นการศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ในเรื่อง บ่อเกิดศิลปะ ศิลปะกับธรรมชาติ ศิลปะกับวัฒนธรรม

ธรรม ศิลปะกับชีวิตประจำวัน ศิลปะเพื่อศิลปะ ศิลปะเพื่อสังคม และการแสดงออกทางศิลปะ เพื่อ
 ให้มีความเข้าใจ เห็นคุณค่า และนำศิลปะไปประยุกต์กับชีวิตจริงได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศิลปนิยม

ความหมายของศิลปะและศิลปนิยม

ศิลปะ (Art) คืองานสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่มีความประณีตสวยงามเพื่อสนองความต้องการด้านใช้สอยในชีวิตประจำวันอย่างมีคุณค่าด้านสุนทรีย์ในระดับที่สูงขึ้น งานศิลปะกลั่นกรองมาจากภูมิ-ปัญญาของมนุษย์สามารถก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ (move) ต่อผู้เสพ จนเกิดอารมณ์อ่อนไหวคล้อยตามไปในทางดีงามสูงส่ง เป็นภาษาของอารมณ์หรือภาษาสากลที่ชนทุกชาติทั่วโลกสามารถสื่อสารถึงกันและกันได้

สวน ศิลปนิยม (นิเวศ หนนท 2536 1- 2) คือ การนิยมชมชื่นในศิลปะ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการมีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่า ในภาษาอังกฤษจึงใช้คำว่า Art appreciation แปลตรงตัวได้ว่า การเห็นคุณค่าของศิลปะเป็นธรรมดาว่า เมื่อเราเห็นคุณค่าของสิ่งใดเราย่อมมีความปรารถนาที่จะรักษาสິงนั้นไว้พร้อมกับสร้างสรรค์ใหม่ให้เพิ่มพูนงอกงามยิ่งขึ้น วิชาศิลปนิยมจึงมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของศิลปะ ทั้งประเภทผลงานและจุดหมายในการสร้างสรรค์จนเกิดความนิยมชมชื่นเห็นคุณค่าอันดีงาม มีความรู้สึกที่จะอนุรักษ์หวงแหนศิลปะวัฒนธรรมอันดีงามไว้ให้ยังสืบไป

งานศิลปะทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏกรรมและคีตกรรมล้วนมีคุณสมบัติร่วมคือความงาม ความงามเกิดขึ้นจากการผสมผสานกันของความเป็นระเบียบ (order) ความสมดุล (balance) สัดส่วน (proportion) ความหลากหลาย (variety) และความเป็นเอกภาพ (unity) สิ่งใดที่เราเห็นงามมักให้ความรู้สึกที่กลมกลืนสอดคล้องให้ความสดชื่นและคุณสมบัติอื่น ๆ ในทางสร้างสรรค์ ปราชญ์กรีกโบราณจึงกล่าวสรุปไว้อย่างน่าฟังว่า ศิลปะคือความงามและความงาม คือ ความดี

หลักวิชาที่เกี่ยวกับความงามมีชื่อเรียกเฉพาะว่าสุนทรียศาสตร์ (aesthetics) มีการศึกษาสืบทอดติดต่อกันมายาวนานในประวัติศาสตร์ เช่น สมัยกรีก สมัยโรมัน สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาสืบมาจนถึงปัจจุบันวิทยาการแขนงนี้ก่อกำเนิดขึ้นมาจากความช่างคิดช่างสังเกตของมนุษย์และแหล่งต้นตอ ตั้งเดิมแท้ก็คือ ธรรมชาติ โดยมนุษย์สังเกตเห็นความงามอันหลากหลายในธรรมชาติ นำมาวิเคราะห์วิจารณ์ตามหลักเหตุผล สร้างเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นยึดถือสืบต่อกันมาตามลำดับ

บ่อเกิดศิลปะ

ผลงานศิลปะก่อกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ และพัฒนาการควบคู่มาับอารยธรรมของมนุษย์ และพัฒนาการควบคู่มาับอารยธรรมของมนุษย์ตามลำดับ บนเส้นทางอันยาวนานในประวัติศาสตร์นั้น ผลงานศิลปะขยายตัวเพิ่มพูนขึ้นอย่างหลากหลาย (พรพรรณ เลหาศิริ นาด 2524 8-16) สาเหตุอันเป็นบ่อเกิดของศิลปะมีหลายอย่างได้แก่

1. ความจำเป็นด้านใช้สอยในชีวิตประจำวัน ปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ผลงานศิลปะส่วนหนึ่งจึงบังเกิดขึ้นได้โดยเกี่ยวเนื่องกับปัจจัย 4 เหล่านี้ เครื่องปั้นดินเผา กระบุง ตะกร้า ข้อง ไซ สุ่ม สัมพันธ์กับอาหารในแง่ที่เป็นภาชนะหรืออุปกรณ์ เสื้อผ้า หมวก รองเท้า และเครื่องประดับจัดอยู่ในหมวดเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมนุษย์ต้องแสวงหาและสร้างสรรค์ขึ้นมาปกปิดร่างกายกันร้อนหนาว พร้อมกับแทรกผสมผสานความสวยงามความโอ้อำภาคภูมิเข้าไปด้วย กระทอมกระโจมและบ้านเรือนในรูปแบบต่าง ๆ คือ ความจำเป็นด้าน ใช้สอยในเรื่องที่อยู่อาศัยสร้างขึ้นมาให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิต สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

2 วัฒนธรรมประเพณี การเรียนรู้จากบรรพบุรุษและสืบทอดต่อไปถึงลูกหลานก่อให้เกิดวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก เพราะใช้เวลาสั่งสมยาวนานหลายชั่วอายุคนในการประกอบประเพณี มนุษย์ได้คิดค้นวัสดุอุปกรณ์ขึ้นมาช่วยเกิดเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบต่างๆมากมาย เช่น วันสงกรานต์อันเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย ชาวบ้านทำพิธีรดน้ำดำหัว ผู้สูงอายุและสงฆ์พระพุทธรูปเพื่อเป็นสิริมงคล ทำให้เกิดการสร้างเบญจรงค์น้ำประดับตกแต่งด้วยลายแทงหยวก เป็นกระหนกไทยอันสวยงามอ่อนช้อย น้ำในขันกลอยดอกมะลิ กุหลาบหอมหรือน้ำผสมน้ำหอม น้ำอบน้ำปรุง ให้ความสดชื่นเบิกบานต่อมานประสาทมะลิ กุหลาบหอมหรือน้ำผสมน้ำหอม น้ำอบน้ำปรุง ให้ความสดชื่นเบิกบานต่อมานประสาทมะลิ

3 ทัศนคติความเชื่อและศาสนา แรงจูงใจและแรงผลักดันในการสร้างงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่คงทนถาวร ยิ่งกว่าองค์ประกอบอื่นใดน่าจะได้แก่ทัศนคติความเชื่อและศาสนาไล่ลำดับจากอดีตอันยาวนานในประวัติศาสตร์มาสู่ยุคปัจจุบัน จะเห็นตัวอย่างความจริงนี้ได้เด่นชัด ชาวอียิปต์โบราณประมาณ 3,000 – 4,000 ปีก่อนสร้างพีระมิดขนาดใหญ่โตมโหฬารเพื่อเก็บพระศพของฟาโรห์คติน้ำยาอาบศพมิให้เน่าเปื่อยพร้อมทั้งประติติประดอยตกแต่งโลงศพอย่างวิจิตรพิสดาร เป็นมรดกตกทอดมาถึงทุกวันนี้เพราะมีความเชื่อเรื่องเกิดใหม่ สลักหินเป็นรูปเทพหัวสิงโต ฮีบโปโปเตมัส แมวนกอินทรี จระเข้ นกกระสา อีกทั้งสร้างวิหารแข็งแรงมั่นคงไว้ตามเมืองสำคัญต่างๆ เพราะมีความนับถือในเทพเจ้าหลายองค์

4 ความบันเทิงใจ เมื่อมนุษย์ประสบกับสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ น่าสนใจในชีวิต บางครั้งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจอย่างสูง จนเกิดความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะแสดงออกให้สาธารณชนได้รับรู้ ภาวะเช่นนี้เรียกว่า ความบันเทิงใจ

ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เพราะศิลปินเป็นผู้มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย (sensitive) รับรู้สิ่งต่างๆ ได้
อย่างรวดเร็วและมีไฟแห่งการสร้างสรรค์อยู่ในตัว

ประเภทของศิลปะ

ผลงานศิลปะมีความหลากหลายยากง่ายต่างกันหลายระดับ ตั้งแต่งานหัตถกรรมพื้นบ้าน
ที่ใช้สอยกันในชีวิตประจำวันจนถึงงานสถาปัตยกรรมที่ยิ่งใหญ่วิจิตรบรรจง (แสงนาง ดีประชา
2530 7-9) ปรากฏทางศิลปะจึงจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ให้สะดวกและง่ายแก่การเรียนรู้เข้าใจดังนี้

1 วิจิตรศิลป์ (Fine arts) ได้แก่ ศิลปะที่เน้นความรู้สึกด้านความงามสะท้อนอารมณ์
และพุทธิปัญญา คือ แสดงออกถึงความคิดความรู้สึกที่สูงส่ง มีคุณค่าอันเป็นสากลต่อมวล
มนุษยชาติแบ่งเป็น 5 แขนงย่อยดังนี้

1.1 จิตรกรรม (painting) คือ ภาพวาดเส้น (drawing) และภาพระบายสี
(painting) ภาพวาดเส้นอาจเป็นการวาดรูปทรงต่างๆ ด้วยเส้นล้วนๆ โดยใช้ดินสอ
ปากกาหรือวัสดุอื่นใด และอาจเป็นการวาดแล้วแรเงาให้มีน้ำหนักแสงเงาอ่อนแก่ตามตา
เห็นภาพวาดเส้นมักทำขึ้นในขั้นเตรียมการ เป็นการบันทึกภาพในลักษณะปัจจุบันทัน
ด่วน ต้องการความว่องไวในขีดจำกัดของเวลา หรือวาดแรเงาอย่างประณีตเพื่อเป็นข้อ
มูลรายละเอียดในการศึกษาบางส่วนสำหรับวาดภาพสำเร็จในลำดับต่อไป ส่วนภาพระบาย
สีเป็นผลงานขั้นสุดท้ายที่สมบูรณ์ในตัวเอง แต่อาจมีบ้างบางครั้งทีภาพระบายสีก็อาจเป็น
ภาพร่าง (sketch) เพื่อเป็นข้อมูลได้เช่นเดียวกัน

1.2 ประติมากรรม (Sculpture) หมายถึง งานปั้น แกะ สลัก หล่อ ประติ
มา-กรรมเป็นงาน 3 มิติคือ มีความกว้างยาว - ลึก ในขณะที่จิตรกรรมมีเพียง 2 มิติ คือ
กว้างและยาวเท่านั้น ความงามที่เป็นหลักสำคัญของงานประติมากรรมจึงขึ้นอยู่กับความ
นูน ความตื้นลึกที่เหมาะสมสอดคล้องกับงานนั้นๆ แบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

1.2.1 ประติมากรรมนูนต่ำ (Bas-relief) เป็นงานที่ตัวรูปติดอยู่กับ
พื้นหลังแต่มีความนูนสูงขึ้นมาจากพื้นเพียงเล็กน้อย พบได้ในรูปเงินเหรียญ
เหรียญตรา ลวดลายไม้สลัก ตามหน้าบัน โบสถ์วิหาร

1.2.2 ประติมากรรมนูนสูง (High-relief) มีตัวรูปติดกับพื้นเหมือน
ภาพนูนต่ำ แต่นูนสูงขึ้นมามากกว่า โดยสูงอย่างมากที่สุดประมาณ ครึ่งหนึ่ง
ของความเป็นจริง งานประเภทนี้ปรากฏมากตามหน้าบัน ประติมากรรม หน้าต่างของ
โบสถ์วิหาร ฐานอนุสาวรีย์และที่อื่นใดอันเป็นการบรรยายรายละเอียดที่จำเป็น
ของเรื่องนั้นๆนอกจากนี้ยังมีตามปลายหัวเสา

1.2.3 ประติมากรรมลอยตัว (Round-relief) เป็นงานที่มองดูได้ทุก
ด้านรอบตัวไม่มีส่วนใดติดกับพื้นหลัง งานลอยตัวส่วนใหญ่มักเป็นภาพเหมือน

ของบุคคล ที่มีชื่อเสียง หรือชนชั้นปกครองเช่นพระมหากษัตริย์ ขุนนาง นายทหาร วีรบุรุษ นักประพันธ์ นักปราชญ์ เป็นต้น นิยม ทำทั้งเต็มตัว ครึ่งตัว และเฉพาะส่วนศีรษะ พบเห็นได้ทั่วไปจากรูปอนุสาวรีย์ รูปเหมือนพระพุทธรูป เทวรูปหรือเป็นรูปเคารพเกี่ยวเนื่องด้วยศาสนาและวรรณคดี

13 สถาปัตยกรรม (Architecture) ได้แก่ สิ่งก่อสร้างอันเป็นที่อยู่อาศัย

สาธารณสถาน ศาสนสถานที่มีความสวยงามประณีตเป็นพิเศษในด้านองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น โครงสร้าง รูปทรง สัดส่วน การประดับตกแต่ง ดูแล้วเกิดความรู้สึกชื่นชมยินดี ไร่ใจเสริมส่งให้เกิดความคิดในทางดีงาม งานสถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียงส่วนใหญ่ทั่วโลก มักเป็นงานเกี่ยวเนื่องด้วยศาสนา พระมหากษัตริย์หรือชนชั้นปกครอง ตัวอย่างเช่น พระมิดใหญ่แห่งกิเซห์ของอียิปต์โบราณ ซึ่งสร้างขึ้นจากความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดเพื่อเป็นที่เก็บพระศพของฟาโรห์

14 วรรณกรรม (Literature) คือหนังสือที่แต่งดีถึงขนาดในเชิงจินตนาการ

และความคิดสร้างสรรค์ สามารถโน้มน้าวผู้อ่านให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจจากความสวยงามของเนื้อหาสาระ (content) และท่วงท่าของการแสดงออก (form) ที่ถูกต้องเหมาะสม มีเรื่องราว ที่เป็นประโยชน์ ให้ข้อคิดลึกซึ้งคมคาย นำเสนอสังขรณ์ของชีวิต มีสำนวนภาษาอันไพเราะสละสลวยสื่อความหมายได้ตรงและคมชัด วรรณกรรมแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ร้อยแก้ว (prose) และร้อยกรอง (poetry) อย่างแรกเป็นการใช้ภาษาในลักษณะความเรียงตามธรรมดา ส่วนอย่างหลังเป็นการแต่งโดยยึดรูปแบบฉันทลักษณ์แห่งกวีนิพนธ์ชนิดนั้นๆ เป็นเกณฑ์

15 นาฏกรรมและคีตกรรม (Drama and Music) ได้แก่ ศิลปะในการ

แสดงร่ายรำและการบรรเลงดนตรีนาฏกรรมเป็นการแสดงออกถึงความงามโดยใช้ลีลาท่าทางเป็นสื่อ ส่วนดนตรีเป็นการสร้างสรรค์ความงามโดยการเรียบเรียงเสียงสูงต่ำ ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิชา ความรู้สึก จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ประสานกัน อย่างได้สัดส่วนที่พอดี เกิดเป็นผลงานที่มีความเป็นหนึ่งหรือเอกภาพ

2 ประยุกต์ศิลป์ (Applied arts) คือ การนำเอาศิลปะหรือความงามมาแทรกผสมลงไปในสิ่งของเครื่องใช้ประจำวัน ทำให้วัสดุเหล่านั้นสวยงามสะดุดตาน่าดูน่าใช้ยิ่งขึ้น ศิลปะหรือความงามที่นำมาใช้คือองค์ประกอบศิลป์ (Elements of arts) อันได้แก่ เส้น รูปร่าง แสง เงา สีพื้นผิว ช่องว่าง เป็นต้น งานประยุกต์ศิลป์แยกย่อยได้ประมาณ 4 แขนงดังนี้คือ

21 หัตถกรรมศิลป์ (handicrafts) ได้แก่สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นด้วยมือ

(hand made) เป็นส่วนใหญ่มีเครื่องมือเป็นอุปกรณ์บ้างพอสมควรในการช่วยผ่อนแรงหรือเสริมให้งานประณีตยิ่งขึ้น หัตถกรรมมักเริ่มต้นจากการทำเป็นงานอดิเรกในยามว่างเพื่อความเพลิดเพลินสบายใจ แต่กลับมีคุณค่าทางความงามจากความประณีตของฝีมือ และ

เอกลักษณ์เฉพาะตัว หัตถกรรมที่รู้จักกันแพร่หลายได้แก่ เครื่องปั้นดินเผา งานจักสาน งานถักทอ งานอัญมณี งานไม้ งานหนัง เป็นต้น

2.2 อุตสาหกรรมศิลป์ (industrial arts) เป็นพัฒนาการที่สืบต่อมาจากงานหัตถกรรมอันต้องผลิตด้วยมือใช้เวลาและแรงงานมาก แต่ให้ผลผลิตจำนวนน้อยเมื่อคำนึงในเชิงธุรกิจการค้าแล้วผู้หวังผลประโยชน์ทางการเงินจึงหันมาใช้เครื่องจักรเป็นหลักในการผลิต ทำให้สามารถผลิตได้เป็นจำนวนมาก (mass product) โดยใช้เวลาน้อย แรงงานคนน้อย แต่จำหน่ายได้เงินจำนวนมาก งานอุตสาหกรรมศิลป์ที่เด่นชัดเช่น ยานพาหนะ อันได้แก่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ สิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านเรือน เช่น พัดลม วิทยุ โทรทัศน์ ภาชนะใช้สอย เช่น ชุดน้ำชา จานกระติ๊กน้ำโลหะหรือพลาสติก เป็นต้น

2.3 พาณิชยศิลป์ (commercial arts) คือ ศิลปะเกี่ยวกับการค้าและการพิมพ์เป็นเครื่องมือส่งเสริมธุรกิจการค้าให้ประสบความสำเร็จโดยสื่อความหมายที่ต้องการไปสู่มวลชนในรูปแบบต่างๆ เป็นศิลปะเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือในปัจจุบันเรียกว่า นิเทศศิลป์ (visual communication) เช่น การออกแบบปกหนังสือ การเขียนภาพประกอบเรื่อง การเขียนป้ายโฆษณา ป้ายแสงไฟ ป้ายชื่อห้างร้าน งานประดิษฐ์ตัวอักษร งานถ่ายรูป

2.4 มัณฑนศิลป์ (decorative arts) ศิลปะในการออกแบบและตกแต่งสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตรประจำวันให้เกิดความสวยงาม ซึ่งโดยปกติสิ่งของเครื่องใช้เหล่านั้น แม้ไม่สวยงามก็ใช้ประโยชน์ได้ วัตถุประสงค์ตกแต่งไล่ลำดับตั้งแต่สิ่งของเล็กน้อยในครัวเรือน ไปจนถึงงานสถาปัตยกรรมใหญ่โตในชุมชน ตัวอย่างงาน มัณฑนศิลป์ เช่น การทำพรม การทำผ้าผืน งานประดับกระจกสี งานโลหะ โดยจัดประติมากรรมเป็นลวดลาย งานลงรัก ปิดทองหรือลงรักฝังมุก ในโลกปัจจุบันงานมัณฑนศิลป์ที่รู้จักกันกว้างขวาง อีกอย่างหนึ่ง คือ การออกแบบตกแต่งภายใน (interior design) ได้แก่การออกแบบตกแต่งภายในอาคารตามห้องและพื้นที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสม สวยงามสอดคล้องกับประโยชน์ ใช้สอยและสร้างบรรยากาศพึงประสงค์ เช่น ห้องรับแขก ห้องทำงาน ห้องนอน ห้องน้ำ

ศิลปะกับมนุษย์

ความต้องการของมนุษย์มีหลายระดับ ตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกายสู่ระดับความต้องการทางจิตใจ หลังจากนั้นจึงขยายวงกว้างออกจากตัวตน เพื่อแผ่ไปสู่ความต้องการของเพื่อนมนุษย์และสังคม ศิลปะซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนองความต้องการของมนุษย์จึงมี ต่างๆ กันดังนี้

1 ศิลปะกับชีวิตประจำวัน

ตั้งแต่ตื่นนอนในตอนเช้าจนกระทั่งเข้านอนใหม่ในตอนกลางคืน ชีวิตของเราล้วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับศิลปะไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง เมื่อเราล้างหน้าแปรงฟัน รูปร่างของแปรงสีฟัน แบบหลอดและกล่องยาสีฟันรวมถึงตัวอักษรประกอบเป็นผลงานศิลปะแขนงการออกแบบผลิตภัณฑ์ ขณะทำงานเราต้องใช้วัสดุสำนักงานต่าง ๆ เช่น สมุด กระดาษ เครื่องพิมพ์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แฟ้มเก็บเอกสาร ตู้เก็บข้อมูล สำนักงานในห้องที่มีเก้าอี้ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องสัมพันธ์กับศิลปะทั้งสิ้น โดยสิ่งเหล่านี้อาจเป็นศิลปะวัตถุโดยตรงหรือมีการจัดวาง จัดการโดยใช้หลักวิชาทางศิลปะเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อเราจะเข้าพักผ่อนหลับนอน เติงนอน ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม ก็อาศัยหลักวิชาทางศิลปะมาประยุกต์ตกแต่งให้น่าดูน่าใช้ยิ่งขึ้น จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราอย่างแยกไม่ออก

2 ศิลปะกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ ผลผลิตรวมของสังคมเฉพาะถิ่นหรือประเทศในด้านความประพฤติ ศิลปวิทยา ศาสนา สถาบัน ส่วนศิลปะคือผลผลิตทางด้านความงามของมนุษย์ “ศิลปะกับวัฒนธรรม” จึงหมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของผลผลิตทางด้านความงามที่อิงอยู่กับความประพฤติ ศาสนา สถาบันเฉพาะถิ่น โดยผลงานศิลปะนั้น ๆ สามารถบอกระดับภูมิปัญญา ระดับความคิดจิตใจ และความเจริญทางวัตถุของชุมชนได้ คือในวัฒนธรรมโบราณหรือแรกเริ่ม (primitive) งานศิลปะจะมีลักษณะหยาบ เรียบง่าย ตรงไปตรงมา เจือปนด้วยไสยศาสตร์และเน้นทางรูปธรรมวัฒนธรรมที่เจริญถึงขั้นสูงสุดแล้ว (classic) จะมีลักษณะประณีตนุ่มนวล ผ่านความคิดที่กลั่นกรองด้วยภูมิปัญญาอันละเอียดซับซ้อน แต่อาจยังคงรูปแบบเรียบง่าย เน้นความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ และมุ่งด้านนามธรรมมากขึ้น ส่วนในวัฒนธรรมของโลกยุคใหม่ (modern) จะมีเอกลักษณ์เด่นทางด้านการใช้ประยุกต์วิทยา (technology) ที่สูงขึ้น ผลงานมีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น

3. ศิลปะเพื่อสังคม

สังคม คือ การรวมตัวกันของกลุ่มชนตั้งแต่ระดับครอบครัว หมู่บ้าน จังหวัด ขยายใหญ่ออกไปเป็นภาคเป็นประเทศ จนถึงระดับทวีปและโลก “ศิลปะเพื่อสังคม” จึงหมายถึง ศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ ของคนส่วนใหญ่ ช่วยให้เขามีคุณภาพชีวิต ทั้งนี้โดยศิลปินจะสร้างสรรค์งานที่เป็นการให้ความรู้ นำเสนอความจริงให้ปรากฏบ้าง เป็นการแนะให้ดูชี้ให้เห็นคุณค่า ทำให้สะกิดให้ตระหนักบ้างแม้จนถึงขั้นวิพากษ์วิจารณ์ อภิปรายและเรียกร้องให้เห็นความต้องการของสังคมบ้าง โดยมุ่งหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สภาพที่ดีงามยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

4 ศิลปะเพื่อศิลปะ

คือการทำงานศิลปะเพื่อบรรลุอุดมคติหรือจุดหมายสูงสุดทางศิลปะตามเจตนารมณ์ส่วนตัวของศิลปิน อันต้องอิงอยู่กับพื้นฐานรองรับ คือ หลักวิชาทางศิลปะ ปรัชญาทางความงามของกลุ่มหรือยุคสมัย ความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัวของศิลปินโดยไม่คำนึงถึงความเห็นชอบหรือยอมรับ

ของสาธารณชน ไม่คำนึงถึงประโยชน์ทางการเงิน เป็นการทำงานเพื่องานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะศิลปินเชื่อมั่นว่าความคิดเห็นของตัวเองถูกต้องและตนเองควรมีบทบาทในหารชั้นนำ สาธารณชนควรเรียนรู้ที่จะยอมรับความถูกต้องนี้เป็นเรื่องธรรมดาที่พิสูจน์ให้เห็นกันแล้วว่า ศิลปินใหญ่มักมีวิจารณ์วิจารณ์ คือความคิดเห็นที่ประณตลึงซึ่ง มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและล่วงหน้า ก่อนยุคสมัย ผลที่ตามมาคืองานของศิลปินใหญ่มักไม่มีผู้ยอมรับหรือชื่นชอบในช่วงชีวิตของตน

การแสดงออกทางศิลปะ

ในการชมผลงานศิลปะทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม นาฏกรรม และคีตกรรม ย่อมได้รับรสความงาม ความประทับใจและซาบซึ้งมากน้อยต่างกัน อันขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยอารมณ์ส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง และความเข้าใจในหลักศิลปะอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งลักษณะนิสัย และอารมณ์เป็นสิ่งที่มิมาแต่กำเนิดได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่วนหลักวิชาการความรู้สามารถศึกษาได้จากสิ่งแวดล้อมเช่น หนังสือเรียน นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ บุคคลที่พบปะในสังคม และครูบาอาจารย์ ซึ่งความรู้ความเข้าใจนี้จะสามารถนำไปใช้ในการตัดสินคุณค่าของงานศิลปกรรม และสร้างสรรค์งานศิลปกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิรัตน์ พิชญไพบูรณ์ 2528 26-43)

หลักวิชาที่กล่าวถึงคือองค์ประกอบศิลปะอันแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

- 1 องค์ประกอบที่ใช้ในศิลปกรรม (elements of arts)
- 2 การจัดองค์ประกอบ (organization of elements)

1 องค์ประกอบที่ใช้ในศิลปกรรม ได้แก่ สิ่งต่างๆที่ผสมประสานกันแล้วทำให้งานศิลปกรรม เช่น ภาพเขียน ภาพปั้น สิ่งก่อสร้างมีคุณค่าในทางความงาม สะดุดตาสะดุดใจผู้พบเห็น โน้มนำให้เกิดความเพลิดเพลินและมีสารประโยชน์ทางด้านจิตใจ องค์ประกอบดังกล่าว มี 3 อย่าง คือ

1 1 เส้น (lines) มี 2 ลักษณะใหญ่คือเส้นตรงกับเส้นโค้ง แต่ทั้งเส้นตรงและเส้นโค้งต่างแตกแยกลีลาท่าทางออกไปได้หลากหลาย ก่อให้เกิดความรู้สึกอันมากมายไม่มีที่สิ้นสุด

1 2 รูปร่าง (shapes) คือลักษณะเส้นรอบนอก (outline) ของสิ่งต่าง ๆ มีเพียง 2 มิติ คือ กว้าง-ยาว-ลึก รูปร่างมี 2 ประเภทใหญ่คือ

1 2 1 รูปร่างเรขาคณิต ได้แก่รูปร่างที่ประกอบขึ้นด้วยเส้นตรงและเส้นโค้งประกอบกันเช่น วงกลม วงรี สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ทรงกระบอก ทรงกรวย

1 2 2 รูปร่างเส้น หรือรูปร่างธรรมชาติ เป็นรูปร่างที่ขาดความเรียบของทั้งเส้นตรงและเส้นโค้ง มีเส้นเหล่านี้ประกอบอยู่ในช่วงสั้นบ้างยาวบ้างไม่แน่นอน

1 3 สี (colors) ตามหลักวิทยาศาสตร์สีเกิดขึ้นได้จากการปฏิกิริยาทางจักษุสัมผัสของเราที่มีต่อคลื่นแสงในความถี่ที่ต่างกัน ในบรรดาสิ่งแวดล้อมรอบตัว สีเป็นสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์ได้ง่ายที่สุด สีมีอิทธิพลต่อความสนใจ ต่อขนาดเล็ใหญ่ของวัตถุ และต่อความเด่นชัดของรูปทรงด้วย สีบางสีมนุษย์ได้นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อความเข้าใจในระหว่างกันและกัน เช่น สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญ สีขาวและสีเหลือง หมายถึง ความบริสุทธิ์ และความสว่าง สีชมพู หมายถึง ความหนักแน่น

2 การจัดองค์ประกอบ ทั้ง 3 ข้อใหญ่ที่กล่าวมาแล้วนั้นคือองค์ประกอบที่จำต้องมีในงานศิลปกรรมขึ้นได้ก็ตามแต่การจะนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาใช้ให้ได้ผล หรือทรงประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการจัดองค์ประกอบ (organization of elements) หรือการออกแบบ (design) อีกขั้นตอนหนึ่ง หลักเกณฑ์ควรคำนึงในการจัดมี 4 ข้อใหญ่ดังนี้

2 1 สัดส่วน (proportion) คือพิจารณาดูว่าในงานนั้น ๆ ควรมีสัดส่วนเรื่องไหนมากน้อยเพียงไร ทั้งเส้น รูปร่าง สีและแสงเงา

2 2 จังหวะ (rhythm) ได้แก่ความต่อเนื่องที่จัดไว้อย่างเป็นระบบทำให้หน่วยต่างๆ ในภาพสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมสอดคล้อง จังหวะมี 3 ลักษณะ

2 3 ความสมดุล (balance) สมดุลแปลว่าเสมอกัน เท่ากันหรือพอดี ในทางศิลปะแบ่งความสมดุลออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

2 3 1 สมมาตร (symmetry) เป็นความสมดุลที่ลักษณะทางซ้ายและขวาเหมือนกันโดยสิ้นเชิง เห็นได้ในร่างกายของคน สัตว์หรือพืชเมื่อมองดูจากด้านหน้าตรง ความสมดุลแบบนี้ให้ความรู้สึกงามสง่า มั่นคง ชิงชัง เป็นทางการแต่ขาดความรู้สึกเคลื่อนไหว (static) และความรู้สึกมีชีวิตชีวาไปบ้าง

2 3 2 อสมมาตร (Asymmetry) มีลักษณะทางซ้ายและขวาไม่เหมือนกัน แต่ดูโดยรวมแล้วมีน้ำหนักความหนาแน่นเท่ากัน เห็นได้จากร่างกายของคนสัตว์หรือพืชเมื่อมองดูจากด้านข้าง ความสมดุลแบบนี้ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว อิสระเสรีและความมีพลัง

2 4 เอกภาพ (Unity) เอกภาพแปลว่าความเป็นหนึ่ง คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเหมือนกัน ความคล้ายคลึงกัน ความเป็นพวกเดียวกัน ความไปด้วยกัน อันเกิดขึ้นจากการประสานกลมกลืนของเส้น รูปร่าง แสง เงา เรื่องราวเนื้อหาในงานนั้นๆ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สามารถ
สร้างความสนใจให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนได้มากขึ้น ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น เนื่องจาก
บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง สามารถนำไปใช้ให้ความรู้กับผู้เรียน
ได้ดีในทุกๆระดับ ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเลือกพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลป
นิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้เหมาะสมกับการไปใช้ในการ
เรียนการสอน และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีการดำเนินการพัฒนาในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาและพัฒนาตามรายละเอียดดังนี้

- 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
- 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
- 4 วิธีดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
- 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการดำเนินการ

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ ฯ จำนวน 6 ห้อง รวมทั้งสิ้น 264 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ ฯ จำนวน 48 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากจำนวน 6 ห้องเรียน เพื่อมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองจำนวน 3 ห้องเรียน แล้วกำหนดเป็นห้องเรียนที่ 1, 2 และ 3

1.2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนที่ 1 จำนวน 3 คน

1.2.3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนที่ 2 จำนวน 15 คน

1.2.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการทดลองครั้งที่ 3 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนที่ 3 จำนวน 30 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 2 1 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม ระดับชั้นปีที่ 4
- 2 2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2 3 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3 1 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีขั้นตอนดังนี้

3 1 1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปนิยม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และการประเมินผล

3 1 2 กำหนดเนื้อหาศิลปนิยม เพื่อนำมาสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โดยวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็น 5 เรื่อง คือ

เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม

เรื่องที่ 2 บอเกิดศิลปะ

เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ

เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์

เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ

3 1 3 ศึกษาการทำงานของโปรแกรมที่ใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ได้แก่ โปรแกรม Macromedia Authorware 6 5 และ โปรแกรม Adobe Photoshop 6

3 1 4 นำเนื้อหาที่กำหนดไปออกแบบเป็นบทเรียนแบบการสอนเนื้อหา สามารถเลือกเรียนเรื่องใดก่อนก็ได้ ในแต่ละเรื่องจะประกอบไปด้วยเนื้อหา และแบบฝึกหัดระหว่างเรียน มีข้อความให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้เปลี่ยนกรอบข้อมูลในส่วนที่เป็นคำอธิบายเนื้อหา นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถย้อนกลับไปเรียนกรอบที่เรียนผ่านมาแล้ว

3 1 5 เขียนสคริปต์บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3 1 6 สร้างเนื้อหา สแกนภาพประกอบเนื้อหา สร้างภาพกราฟิก บันทึกเสียงดนตรีและเสียงบรรยายประกอบบทเรียน

3 1 7 การสร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนชนิด ปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่องละ 10 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3 1 8 นำส่วนประกอบต่างๆที่จัดเตรียมไว้ มาประกอบรวมกันด้วยโปรแกรม Macromedia Authorware 6 5 เพื่อสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

3 1 9 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจ
สอบความถูกต้อง

3 1 10 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาจำนวน
3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพ
เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3 2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีดำเนินการ
การดังนี้

3 2 1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เทคนิคการเขียนข้อสอบ และการ
วิเคราะห์ข้อสอบ

3 2 2 วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนตามหลักสูตร เพื่อเป็น
ขอบเขตในการออกแบบทดสอบให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3 2 3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นข้อสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก
เรื่องละ 15 ข้อ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 75 ข้อ ที่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ให้ครอบคลุม
เนื้อหาและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3 2 4 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3 2 5 นำแบบทดสอบไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 100 คน ที่เคย
เรียนวิชาศิลปนิพนธ์มาแล้ว เพื่อนำผลการทดลองที่ได้มาหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก
ของ ข้อสอบเป็นรายข้อ โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกเป็น 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิด เป็น 0
คะแนน

3 2 6 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย(P)ตั้งแต่ 20- 80 และค่าอำนาจ
จำแนก(D) ตั้งแต่ 20 ขึ้น ไปคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกโดยใช้
เทคนิค 27 % ของ จุง เทห์ ฟาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 129-130) ได้ข้อสอบเรื่องละ 10 ข้อ
จำนวน 5 เรื่อง รวม 50 ข้อ

3 2 7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (พวง
รัตน์ ทวีรัตน์ 2538 123)

ตาราง 1 แสดงคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่	จำนวนข้อ	ค่าความยาก-ง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
1	10	0.27 – 0.78	0.27 – 0.64	0.22
2	10	0.29 – 0.76	0.24 – 0.66	0.29
3	10	0.25 – 0.79	0.27 – 0.57	0.30
4	10	0.30 – 0.77	0.22 – 0.72	0.38
5	10	0.23 – 0.76	0.26 – 0.62	0.38
รวม	50	0.23 – 0.79	0.22 – 0.72	0.78

3.3 การสร้างแบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินคุณภาพสื่อ และสร้างแบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ซึ่งแบ่งแบบประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 แบบประเมินของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านเนื้อหา

1.2 แบบประเมินของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

แบบประเมินมีลักษณะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับรายการประเมิน ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

4 หมายถึง มีคุณภาพดี

3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

2 หมายถึง มีคุณภาพต้องปรับปรุง

1 หมายถึง ใช้ไม่ได้

3.3.2 การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์คุณภาพ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

3.51-4.50 หมายถึง มีคุณภาพดี

2.51-3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพต้องปรับปรุง

1.00-1.50 หมายถึง ใช้ไม่ได้

ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดเกณฑ์คุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3 3 3 นำแบบประเมินคุณภาพบทเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม และนำมาปรับปรุงรายการประเมินให้ครอบคลุมและเหมาะสม เพื่อให้ได้แบบประเมินสื่อที่มีคุณภาพ

3 3 4 นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยในสวนการประเมินเนื้อหาใช้แบบประเมินด้านเนื้อหา และในสวนของการประเมินคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียใช้แบบประเมินด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

4 วิธีการดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

การดำเนินการครั้งนี้เป็นการดำเนินการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบหาข้อบกพร่องของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในด้านต่างๆ โดยนำไปทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 3 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง กำหนดระยะเวลาเรียน 2 ชั่วโมง ในขณะที่นักเรียนเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการสังเกตพฤติกรรมและสอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อบกพร่องนั้นมาแก้ไขปรับปรุง

การทดลองครั้งที่ 2

เป็นการทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 15 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง กำหนดระยะเวลาเรียน 4 ชั่วโมง แบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมงจำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเริ่มเรียนบทเรียนเรื่องที่ 1 ในขณะที่เรียนผู้เรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วย และเมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องที่ 1 จบจะให้ทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที ทำการทดลองแบบนี้จนครบ 5 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียนและคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์หาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้สูตร E_1/E_2

การทดลองครั้งที่ 3

เป็นการทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 30 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง กำหนดระยะเวลาเรียน 4 ชั่วโมง แบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมงจำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเริ่มเรียน

บทเรียนเรื่องที่ 1 ในขณะที่เรียนผู้เรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วย และเมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องที่ 1 จบจะให้ทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที ทำการทดลองแบบนี้จนครบ 5 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียนและคะแนน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้สูตร E_1/E_2

5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5 1 สถิติพื้นฐาน คือ หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าร้อยละ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 137)

5 2 หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เตห์ ฟาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 129-130)

5 3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 123)

5 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย คือ E_1/E_2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต 2528 294-295)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปแบบ CD-ROM และเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลจากการศึกษาค้นคว้ามี่ดังนี้

ผลการศึกษาค้นคว้า

บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาได้ด้วยตนเอง ในรูปแบบ CD-ROM โดยใช้โปรแกรม Macromedia Authware 6.5 ซึ่งบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มี 5 เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม
- เรื่องที่ 2 บอเกิดศิลปะ
- เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ
- เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์
- เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ

โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถ และความรู้พื้นฐานของตนเอง ลักษณะของบทเรียน ประกอบด้วย ซื่อบทเรียน เมนูหลัก วัตถุประสงค์ คำแนะนำการใช้งาน เนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบฝึกหัดวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการวิเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้านี้มีดังนี้

ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ศึกษาค้นคว้านำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย 3 ท่าน ประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้น ซึ่งการประเมินปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเนื้อหา

รายการ	ค่าเฉลี่ยของ ระดับ ความเห็น	ความ หมาย
1 เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4 39	ดี
1 1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้	4 33	ดี
1 2 ความถูกต้องของเนื้อหาในบทเรียน	5 00	ดีมาก
1 3 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้	4 33	ดี
1 4 ความเหมาะสมของลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	4 33	ดี
1 5 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4 67	ดีมาก
1 6 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	3 67	ดี
2 แบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบ	4 56	ดีมาก
2 1 ความชัดเจนของคำสั่ง	5 00	ดีมาก
2 2 ความชัดเจนของข้อคำถาม	4 67	ดีมาก
2 3 ความเหมาะสมของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4 00	ดี
3 คู่มือการใช้บทเรียน	5 00	ดีมาก
3 1 ความชัดเจนในการอธิบายขั้นตอนการใช้บทเรียน	5 00	ดีมาก
เฉลี่ยโดยรวม	4 50	ดี

ผลจากการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี คุณภาพแต่ละรายการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก รายการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก คือ ด้านแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบ คู่มือการใช้บทเรียน ส่วนรายการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี คือ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ดังนี้

1. เพิ่มเติมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนให้มีความชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในจุดประสงค์ของบทเรียนมากขึ้น

2. แก้ไขขนาดของตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น เพราะตัวอักษรเดิมค่อนข้างเล็กทำให้อ่านลำบาก

3 แก้ไขคำผิดและการเว้นวรรคระหว่างข้อความให้ถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจับใจความของประโยคได้อย่างถูกต้อง

4 เพิ่มภาพประกอบในแต่ละหน้าให้มากขึ้นจากเดิม ซึ่งเดิมแต่ละหน้ามีเพียง 1 ภาพ แต่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาว โดยให้ภาพเปลี่ยนอัตโนมัติและมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย

5 แก้ไขปุ่มสำหรับเลือกคำตอบ ในแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนให้มีความชัดเจน และง่ายสำหรับการเลือกคำตอบ

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียของผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

รายการ	ค่าเฉลี่ยของ ระดับ ความเห็น	ความ หมาย
1 การดำเนินเรื่อง	4 50	ดี
1 1 ความเหมาะสมของเนื้อหาในการนำเสนอ	4 33	ดี
1 2 ความเหมาะสมของลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	4 67	ดีมาก
2 ภาพ ภาษา และเสียง	4 59	ดีมาก
2 1 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในบทเรียน	4 67	ดีมาก
2 2 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียน	4 33	ดี
2 3 ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย และเสียงประกอบ	4 67	ดีมาก
2 4 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4 67	ดีมาก
3. ตัวอักษร และสี	4 25	ดี
3 1 ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียน	4 00	ดี
3 2 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียน	4 67	ดีมาก
3 3 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรในภาพรวม	4 00	ดี
3 4 ความเหมาะสมของสีพื้นหลังในภาพรวม	4 33	ดี
4 เทคนิคการผลิต	4 36	ดี
4 1 การควบคุมบทเรียน เช่น การใช้ปุ่มต่าง ๆ	4 00	ดี
4 2 การออกแบบหน้าจอโดยรวม	4 67	ดีมาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.42	ดี

ผลจากการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี คุณภาพแต่ละรายการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก รายการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก คือ ภาพ ภาษา และเสียง ส่วนรายการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี คือ ด้านการดำเนินเรื่อง , ด้านตัวอักษร และสี , ด้านเทคนิคการผลิต

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ดังนี้

- 1 แก้ไขภาพประกอบให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับคำบรรยาย เพื่อให้เนื้อหาในบทเรียนมีความชัดเจนถูกต้อง
- 2 เพิ่มภาพประกอบในแต่ละหน้าให้มากขึ้นจากเดิม ซึ่งเดิมแต่ละหน้ามีเพียง 1 ภาพ แต่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาวนั้น โดยแต่ละภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
- 3 แก้ไขปุ่มทำงานในส่วนที่เป็นแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนไม่ให้อ่านย้อนกลับไปได้ เพื่อแก้ไขคำตอบได้
- 4 เพิ่มปุ่มกลับสู่หน้าเมนูหลักในหน้าสุดท้ายของแต่ละบทเรียน แทนที่ปุ่มย้อนกลับและปุ่มหน้าถัดไป เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดการสับสนเมื่อเวลาเรียนจบบทเรียนแล้ว แต่ปุ่มย้อนกลับและปุ่มหน้าถัดไปยังคงค้างอยู่

หลังจากผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จึงนำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนต่อไป

ผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

นำบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม ที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยกำหนดให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่สร้างขึ้น จากเครื่องคอมพิวเตอร์ 1 คน ต่อ 1 เครื่อง ตามขั้นตอนดังนี้

ผลการทดลอง ครั้งที่ 1

เป็นการทดสอบรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน กำหนดระยะเวลาเรียน 2 ชั่วโมง โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตปฏิกริยาระหว่างเรียนและเมื่อผู้เรียนได้ทดลองเรียนบทเรียนแล้ว จะสอบถามความคิดเห็น และจุดบกพร่องของบทเรียนจากผู้เรียน ซึ่งสรุปผลได้ ดังนี้

1 การสังเกตปฏิกริยาของผู้เรียนระหว่างเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

1.1 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจบทเรียนในบทเรียน เนื่องจากบทเรียนเป็นมัลติมีเดีย คือ มีการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ข้อความ ภาพ เสียงบรรยาย เสียงดนตรี และ

มีการตอบโต้ผู้เรียน จึงส่งผลให้บทเรียนมีความน่าสนใจ แต่ระยะเวลาที่มีเพียง 2 ชั่วโมง ผู้เรียนจึงต้องเร่งเวลาในการเรียนให้จบทั้งหมดในเวลาที่กำหนด จึงทำให้ไม่สามารถทำแบบทดสอบได้ทันเวลา

1 2 ผู้เรียนสนุกกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เพราะเมื่อตอบคำถามแล้ว บทเรียนมีการเสริมแรงให้ผู้เรียน คือ ถ้าผู้เรียนตอบถูกจะบทเรียนมีเสียงปรบมือแสดงความยินดี ทำให้ผู้เรียนอยากจะทำแบบฝึกหัดให้ถูกต้อง

1 3 บทเรียนมีจำนวนค่อนข้างมาก อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าในการศึกษาบทเรียน และลดความกระตือรือร้นในการศึกษาบทเรียนในช่วงหลัง

2 การสอบถามความคิดเห็น และจุดบกพร่องของบทเรียน จากผู้เรียนจำนวน 3 คน พบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนว่าบทเรียนมีความเหมาะสม และแปลกใหม่ในการเรียนรู้ แต่ระยะเวลาในการเรียนนั้นสั้นเกินไป ทำให้ผู้เรียนมีเวลาจำกัดในการเรียน และทำให้ทำแบบฝึกหัดไม่ทันเวลา

สรุปผลการทดลองบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียของกลุ่มตัวอย่างครั้งที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจในบทเรียน เนื่องจากบทเรียนเป็นมัลติมีเดีย คือ มีการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ข้อความ ภาพ เสียงบรรยาย เสียงดนตรี และมีการตอบโต้ผู้เรียน จึงส่งผลให้บทเรียนมีความน่าสนใจ อีกทั้งผู้เรียนสนุกกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เพราะเมื่อตอบคำถามแล้ว บทเรียนมีการเสริมแรงให้ผู้เรียน คือ ถ้าผู้เรียนตอบถูกจะบทเรียนมีเสียงปรบมือแสดงความยินดี ทำให้ผู้เรียนอยากจะทำแบบฝึกหัดให้ถูกต้อง แต่บทเรียนมีเนื้อหาค่อนข้างมาก อาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าในการศึกษาบทเรียน และลดความกระตือรือร้นในการศึกษาบทเรียนในช่วงหลัง และได้สอบถามความคิดเห็น และจุดบกพร่องของบทเรียน ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนว่าบทเรียนมีความเหมาะสม และแปลกใหม่ในการเรียนรู้ แต่ระยะเวลาในการเรียนนั้นสั้นเกินไป ทำให้ผู้เรียนมีเวลาจำกัดในการเรียน และทำให้ทำแบบฝึกหัดไม่ทันเวลา

ผลการทดลอง ครั้งที่ 2

เป็นการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน กำหนดระยะเวลาการเรียน 4 ชั่วโมง แบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมงจำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เมื่อผู้เรียนได้เรียนจบบทเรียนแต่ละเรื่อง จากนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าสอบถามความคิดเห็น และจุดบกพร่องของบทเรียนจากผู้เรียน สรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 4 แนวโน้มของประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากการทดลองครั้งที่ 2

บทที่	แบบฝึกหัด			แบบทดสอบ			ประสิทธิภาพ E1 / E2
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E2	
1	10	8 87	88 67	10	9 40	94 00	88 67/94 00
2	10	8 67	86 67	10	9 13	91 33	86 67/91 33
3	10	9 47	94 67	10	9 67	96 67	94 67/96 67
4	10	9 20	92 00	10	9 33	93 33	92 00/93 33
5	10	9 13	91 33	10	9 47	94 67	91 33/94 67
รวม	50	45 34	90 67	50	47 00	94 00	90 67/94 00

จากตาราง 4 พบว่าผลการเรียนทั้ง 5 บทเรียนมีค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์จากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนอยู่ระหว่าง 86 67-94 67 และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์จากแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ระหว่าง 91 33-96 67 ซึ่งเมื่อได้ทำการหาค่าเฉลี่ยของแนวโน้มประสิทธิภาพ E1/E2 แล้วจะมีค่าเท่ากับ 90 67/94 00 ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนี้จึงมีแนวโน้มประสิทธิภาพโดยรวมแล้ว เป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ คือ 85/85 และได้สอบถามความคิดเห็น และจุดบกพร่องของบทเรียน ผู้เรียน มีความคิดเห็นต่อบทเรียนว่าบทเรียนมีความเหมาะสม และแปลกใหม่ มีความทันสมัยในการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนไม่เคยเรียนวิชาศิลปะทางด้านทฤษฎีในลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มาก่อน แต่เนื่องจากห้องคอมพิวเตอร์นั้น เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ใช้ลำโพง จึงทำให้เสียงบรรยายในบทเรียนของคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องรบกวนกัน ซึ่งเป็นการทำลายสมาธิของผู้เรียนขณะที่ทำการเรียนและทำแบบฝึกหัด ผู้เรียนจึงเสนอแนะว่าน่าจะใช้หูฟังจะทำให้มีสมาธิในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากบทเรียนมีจำนวนค่อนข้างมากอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าในการศึกษาบทเรียน และลดความกระตือรือร้นในการศึกษาบทเรียนในช่วงหลัง

สรุปผลการทดลองครั้งที่ 2 การหาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้ค่าเท่ากับ 90 67/94 00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และได้สอบถามความคิดเห็นจุดบกพร่องของบทเรียน ผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนว่าบทเรียนมีความเหมาะสม และแปลกใหม่ มีความทันสมัยในการเรียนรู้ แต่มีจุดบกพร่องคือ ห้องคอมพิวเตอร์นั้น เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ใช้ลำโพง จึงทำให้เสียงบรรยายในบทเรียนของแต่ละเครื่องคอมพิวเตอร์รบกวนกัน ซึ่งเป็นการทำลายสมาธิของผู้เรียนขณะที่ทำการเรียนและทำแบบฝึกหัด ผู้เรียนจึงเสนอแนะว่าน่าจะใช้หูฟังจะทำให้มีสมาธิในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เนื่องจากไม่มีห้องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนห้องใดที่ใช้หูฟัง จึงต้องทำการทดลองแบบเดิมในการทดลองครั้งที่ 3

ผลการทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียครั้งที่ 3

เป็นการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียตามเกณฑ์ 85/85 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กำหนดระยะเวลาการเรียนรู้ 4 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ได้ผลตามตารางดังนี้

ตาราง 5 ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จากการทดลองครั้งที่ 3

บทที่	แบบฝึกหัด			แบบทดสอบ			ประสิทธิภาพ E1 / E2
	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E2	
1	10	8 87	88 67	10	9 43	94 33	88 67/94 33
2	10	8 70	87 00	10	9 27	92 67	87 00/92 67
3	10	9 23	92 33	10	9 67	96 67	92 33/96 67
4	10	9 50	95 00	10	9 53	95 33	95 00/95 33
5	10	9 47	94 67	10	9 67	96 67	94 67/96 67
รวม	50	45 77	91 53	50	47 57	95 13	91 53/95 13

จากตาราง 5 พบว่าผลการเรียนทั้ง 5 บทเรียนมีค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์จากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนอยู่ระหว่าง 87 00 - 95 00 และค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์จากแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ระหว่าง 92 67-96 67 ซึ่งเมื่อได้ทำการหาค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพ E1/E2 แล้วจะมีค่าเท่ากับ 91 53/95 13 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียนี้จึงมีประสิทธิภาพโดยรวมแล้วเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ คือ 85/85

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม สำหรับนักเรียนชั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 264 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพฯ จำนวน 48 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองดังนี้

- การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน
- การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน
- การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหา เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยเนื้อหาที่ใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มี 5 เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม
- เรื่องที่ 2 บอเกิดศิลปะ
- เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ

เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์

เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ

3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นที่ 4 ซึ่งสร้างด้วยโปรแกรม Macromedia Authoware 6.5 ภายใต้ระบบปฏิบัติการบน Microsoft Windows ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ด้วยตนเอง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศิลปนิยม ซึ่งบรรจุอยู่ในบทเรียน แบ่งออกเป็น แบบฝึกหัดระหว่างเรียนจำนวน 50 ข้อ (บทเรียนละ 10 ข้อ) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจำนวน 50 ข้อ (บทเรียนละ 10 ข้อ)

3.3 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

วิธีการดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

ในการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม ได้ดำเนินการทดลอง 3 ลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1

ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบหาข้อบกพร่องของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ในด้านต่าง ๆ โดยนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 3 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง ในขณะที่นักเรียนเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการสังเกตพฤติกรรมและสอบถามนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อบกพร่องนั้นมาแก้ไขปรับปรุง

การทดลองครั้งที่ 2

เป็นการทดลองกับนักเรียนชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 15 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง ใ้ระยะเวลาในการเรียน 4 ชั่วโมง แบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเริ่มเรียนบทเรียนเรื่องที่ 1 ในขณะที่เรียนผู้เรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วย และเมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องที่ 1 จบ จะให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที ทำการทดลองแบบนี้จบครบ 5 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียนและคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละเรื่องมา

วิเคราะห์หาแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้สูตร E_1/E_2

การทดลองครั้งที่ 3

เป็นการทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 30 คน โดยทดลอง 1 คนต่อ 1 เครื่อง ใช้ระยะเวลาในการเรียน 4 ชั่วโมง แบ่งเป็นครั้งละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 ครั้ง โดยให้ผู้เรียนเริ่มเรียนบทเรียนเรื่องที่ 1 ในขณะที่เรียนผู้เรียนจะทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วย และเมื่อเรียนเนื้อหาเรื่องที่ 1 จบ จะให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทันที ทำการทดลองแบบนี้จบครบ 5 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียนและคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยใช้สูตร E_1/E_2

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1 ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2 ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี

2.3 ประสิทธิภาพจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 91 53/95 13 โดยแต่ละบทเรียนมีประสิทธิภาพดังนี้

เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88 67/94 33

เรื่องที่ 2 บ่อเกิดศิลปะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87 00/92 67

เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92 33/96 67

เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 95 00/95 33

เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 94 67/96 67

อภิปรายผล

จากการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าประสิทธิภาพโดยรวมของบทเรียน คือ 91 53/95 13 ซึ่งเป็นไป

ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 85/85 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี และผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย มีความเห็นว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1 จากการหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะเห็นว่า บทเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ในครั้งนี้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบได้รับการตรวจสอบ แก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา อีกทั้งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และดำเนินการทดลองตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา จึงทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2 บทเรียนมีรูปแบบทันสมัย โดยมีรูปแบบการผสมผสานการเรียนรู้และการทำแบบฝึกหัด ซึ่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนแต่ละบุคคลสามารถเรียนรู้ตามความต้องการ และใช้เวลาในการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับความสามารถการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล

3 ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจบทเรียนในบทเรียน เนื่องจากบทเรียนเป็นมัลติมีเดีย คือ มีการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ข้อความ ภาพ เสียงบรรยาย เสียงดนตรี และมีการตอบโต้ผู้เรียน จึงส่งผลให้บทเรียนมีความน่าสนใจ

4 การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนรู้สึกพอใจเมื่อตอบแบบฝึกหัดถูกต้อง เพราะในบทเรียนจะมีการเสริมแรงให้กับผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเสร็จ ผู้เรียนจะทราบคะแนนทันทีในแต่ละส่วน ถ้าหากผู้เรียนตอบคำถามผิด ก็จะสามารถดูเฉลยได้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่เสนอไปแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1 การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ผู้ศึกษาค้นคว้าควรต้องมีความรู้ในด้านการออกแบบบทเรียน และการใช้โปรแกรมที่จะสร้างบทเรียนมาก่อน จะทำให้สามารถพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2 ปัจจุบันมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ช่วยสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกัน จึงควรศึกษาโปรแกรมเหล่านั้นให้ชัดเจน ก่อนที่จะพัฒนาบทเรียนในครั้งต่อไป

3 บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ การออกแบบลักษณะบทเรียน ควรคำนึงถึงความสะดวกในการใช้บทเรียนให้มากที่สุด มีคำแนะนำใน

การใช้บทเรียนที่ชัดเจน รูปแบบในการนำเสนอไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาบทเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

4 ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ควรใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง โดยเฉพาะความเร็วในการประมวลผล และพื้นที่สำหรับเก็บข้อมูล ซึ่งจะมีผลอย่างยิ่งในกรณีที่ใช้ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี และวีดิทัศน์ เป็นต้น

5 ควรมีการสนับสนุนให้มีการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในการศึกษาทุกระดับ เพื่อเป็นการเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาศิลปะ และเรื่องอื่นๆเพิ่มมากขึ้น

2 ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เพราะในปัจจุบันอินเทอร์เน็ต ได้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เป็นแหล่งรวมความรู้ที่สามารถเข้าไปค้นหาได้อย่างไม่จำกัด

3 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาทางศิลปะด้วยสื่ออื่นๆ เช่น วีดิทัศน์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลธร สิงห์ปรุ (2541) การศึกษาผลการเรียนรู้วิชาชีววิทยาโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์
มัลติมีเดียกับการสอนตามคู่มือครู สสวท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปรัญญา
นิพนธ์ กศ ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรี
นครินทรวิโรฒประสานมิตร อัดสำเนา
- กระทรวงศึกษาธิการ (2545) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ กรมวิชาการกระทรวงศึกษา
- กิตานันท์ มลิทอง (2536) เทคโนโลยีการศึกษารวมสมัย กรุงเทพฯ บริษัทเอ็ดิสัน เพรส
โปรดักส์ จำกัด
- ขนิษฐา ชานนท์ (2532) “เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอน,” เทคโนโลยีทางการ
ศึกษา ฉบับปฐมฤกษ์ 9-13
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย กรุงเทพฯ โอเอน
สโตร์
- นงนุช วรรณหะ (2535 , กุมภาพันธ์) “ซีไอโอ มองดวงมม,” Computer Today
- นางอติ นันทาภินัย (2536) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับระดับ
ความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อความคล่องในการสร้างสรรค์ภาพ ในวิชาศิลปะศึกษาของนัก
เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ คม (โสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนา
- นิวัต หะนนท์ (2536) ศ 011 ศิลปนิยม 1 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ 1-2
- นิภาวรรณ รัตนานนท์ (2542) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดียในการ
สอนเรื่องการประเมินสภาพทารกแรกคลอด สำหรับนักศึกษาพยาบาล ปรัญญานิพนธ์
กศ ต (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร อัดสำเนา
- ผดุง อารยะวิญญู (2527) ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา กรุงเทพฯ เอชแอมการพิมพ์
- พรพรรณ เลหาศิรินาถ (2524) ศิลปนิยม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 6
ม ปท
- พวงเพชร วัชรรัตนพงศ์ (2536) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย
สอนกับการสอนตามคู่มือของครู ของ สสวท ปรัญญานิพนธ์ กศ ม (การมัธยมศึกษา)
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อัดสำเนา

พัชรีย์ พลาวงศ์ (2526 , กันยายน) “การเรียนรู้ด้วยตนเอง,” วารสารรามคำแหง 9 (ฉบับพิเศษ “พัฒนาบุคลากร”) 82 – 92

พระพงษ์ กุลพิศาล (2531) มโนภาพและการรับรู้ศิลปะ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา

เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอนกับการเรียนด้วยตนเอง วิทยานิพนธ์ ค ม (มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุดสาเนา

ภักดี มีแมนวิทย์ (2538) สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูศิลปะศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในเขตการศึกษา 7 ปรินญานิพนธ์ กศ ม (ศิลปศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อุดสาเนา

มนต์ชัย เทียนทอง (2539) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดีย สำหรับฝึก อบรมครูอาจารย์และนักฝึกอบรม เรื่อง การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิทยา นิพนธ์ ค อ ด (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อุดสาเนา

ยีน ภูววรรณ (2529) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียนการสอน จันทรเกษม, (189) 1-10 , มีนาคม-เมษายน

รุจิรา ชานีวิทย์เวช (2536) การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย วิชา พาณิชยศิลป์ เรื่อง การออกแบบลักษณะซ้ำ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ศษ ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อุด สาเนา

วัชร บวรณสิงห์ (2513) ประสิทธิภาพทางการศึกษาของการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตเข้าเรียนรุ่น 2502-2504 วิทยานิพนธ์ ค ม (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุดสาเนา

วารินทร์ รัตมีพรหม (2525,กันยายน) “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน” วารสารจันทรเกษม 4(1) 69-76

วารินทร์ รัตมีพรหม (2531) สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 192-195

วีระ ไทยพานิช (2528) โสตทัศนศึกษาเบื้องต้น กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ (2528) ความเข้าใจศิลปะ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด 26 – 43

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ศิลปศึกษา กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์วิมวลดาร์ต

วิไล องค์กรณะสุข (2543) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง การผลิตรายการโทรทัศน์ สารนิพนธ์ กศ ม (เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อุดสาเนา

ศิริชัย สงวนแก้ว (2534 กุมภาพันธ์) "แนวทางการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน"

Computer Review 78 175

สุกรี รอดโพธิ์ทอง (2531) "บทบาทของคอมพิวเตอร์ต่อการเรียนการสอน" *สู่เส้นทางใหม่ทางการ*

ศึกษา กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมธิดา, มหาวิทยาลัย (2530) "คอมพิวเตอร์สำหรับประชาชนทั่วไป" เอกสารประกอบ

การสอนรายวิชา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิดา

แสงนาง ดีประชา (2530) เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา ศป 101 ศิลปะกับมนุษย์

ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พิษณุโลก 7-9

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528) *เทคโนโลยีทางการศึกษา* หน้า 294-295 กรุงเทพฯ สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 294-295

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2531) "การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของ Alessi & Trollip"

เอกสารประกอบการอบรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2530) *คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน* กรุงเทพฯ บริษัทกราฟแมน

เพรส จำกัด

Alessi, S M and S Trollip (1985) *Computer Based Instruction Method and Development*

New Jersey Prentice – Hall Inc

Gagne', R M , W Wager and Rojas (1981) "Planning and Autoring Computer – Assisted

Instruction Lessons " *Educational Technology* 21(9) 17-26

Gagne, Robert M and Leslie J Briggs (1974) *Principle of Instructional Design* New

York, Holt, Rinehart and Winton, Inc 185-187

Greh, Deborah Ellen (1983) *Computer in Art Education* U M I , U S A

Hall, K A (1982) "Computer-Based Education," *Encyclopedia of Education Research* V 3

ed By Harold E M, New York Free Press 326-363

Hannafin, M J and K L Peck (1988) *The Design Development and Evaluation of*

Instructional Software New York Macmillan Publishing Company

Hudson, Terry Ray (1985,May) "Missouri Superintendent's and Secondary Art Educator's

Preceptions of Micro-Computer Assisted Instruction in the Art Program,"

Dissertation Abstracts International University of Missouri Columbia, 46/11

Jay, T B (1983) "The Cognitive Approach to Computer Course Ware Design and

Evaluation," *Educational Technology* 22(5) 22-26

Jonassen, D H and W H Hannum (1987, December) "Research Based Principles for Designing Computer," *Educational Technology* 27(12) 7-14

Mcendarfer Edward Myran (1990 , April) "An Interactive System for The Study and Teaching of ColorTheory (Computer-Assisted Instruction) University of Kansas " *Dissertation Adstract International* 51/04

Othman, Mustafa Sayed (1987,September) "The Effects of Computer-Assisted Interactive Video in Teach Two-Dimensional Design to College Art Students Illinois State University " *Dissertation Abstract International* 48/03

Pike, Wade Vernon (1988 , April) "Student's Perceptions of Computer Use in Art Education," *Dissertation Abstract International* 49/10

Weaver, Paula Mcweay (1990 , January) "An Assessment of the Skill Needed in a College Art and Design Curriculum to Facilitate Student Involement and Competence with Computer in Artistic Applications," *Dissertation Abstracts International* 50/7

Weishampel, Carol V (1989 , December) "A Longitudinal Study of Six Preschool Children's Comprehension of a Computerized Graphics System Used as Artistic Medium," *Dissertation Abstracts International* 50/6

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1 อาจารย์ วิบูลลักษณ์ สารวิจิตร	อาจารย์ประจำหมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2 อาจารย์ ศุภศิษย์ นามโชน์	อาจารย์ประจำหมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
3 อาจารย์ วิภาภรณ์ อรุณพลอด	อาจารย์ประจำหมวดวิชาศิลปศึกษา
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

1 อาจารย์ ประสิทธิ์ พิเศษวีรยศ	อาจารย์และผู้จัดการฝ่ายเครือข่ายการเรียนรู้
วิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2 อาจารย์ ชีระพันธ์ นาอิม	อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3 นายรักศักดิ์ เลิศคงคาทิพย์	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา สำนักหอสมุดกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข
แบบประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

**แบบประเมินคุณภาพ
บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม
ทางด้านเนื้อหา**

โปรดเขียนเครื่องหมายถูกในช่องระดับความคิดเห็น

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2 ความถูกต้องของเนื้อหาในบทเรียน					
3 ความถูกต้องของภาษาที่ใช้					
4 ความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา					
5 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
6 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
แบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบ					
7 ความชัดเจนของคำสั่ง					
8 ความชัดเจนของข้อคำถาม					
9 ความเหมาะสมของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
คู่มือการใช้บทเรียน					
10 ความชัดเจนในการอธิบายขั้นตอนการใช้บทเรียน					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(

ผู้ประเมิน

)

แบบประเมินคุณภาพ
บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม
ทางด้านคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย

โปรดเขียนเครื่องหมายถูกในช่องระดับความคิดเห็น

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ใช้ไม่ได้
การดำเนินเรื่อง					
1 ความเหมาะสมของเนื้อหาในการนำเสนอ					
2 ความเหมาะสมของลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา					
ภาพ ภาษา และเสียง					
3 ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในบทเรียน					
4 ความเหมาะสมของภาพที่ใช้ประกอบบทเรียน					
5 ความเหมาะสมของเสียงบรรยาย และเสียงประกอบ					
6 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
ตัวอักษร และสี					
7 ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียน					
8 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียน					
9 ความเหมาะสมของสีตัวอักษรในภาพรวม					
10 ความเหมาะสมของสีพื้นหลังในภาพรวม					
เทคนิคการผลิต					
11 การควบคุมบทเรียน เช่น การใช้ปุ่มต่าง ๆ					
12 การออกแบบหน้าจอโดยรวม					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(

ผู้ประเมิน

)

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบ

ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ข้อที่	บทที่ 1		บทที่ 2		บทที่ 3		บทที่ 4		บทที่ 5	
	(p)	(r)	(p)	(r)	(p)	(r)	(p)	(r)	(p)	(r)
1	0.71	0.34	0.76	0.62	0.79	0.57	0.77	0.49	0.50	0.26
2	0.34	0.45	0.73	0.55	0.29	0.34	0.68	0.72	0.75	0.28
3	0.54	0.27	0.36	0.47	0.25	0.38	0.30	0.38	0.63	0.40
4	0.35	0.36	0.27	0.32	0.56	0.30	0.52	0.22	0.76	0.62
5	0.42	0.34	0.44	0.24	0.33	0.32	0.65	0.36	0.80	0.43
6	0.78	0.47	0.74	0.64	0.25	0.38	0.56	0.30	0.23	0.35
7	0.27	0.32	0.61	0.28	0.75	0.28	0.41	0.31	0.44	0.46
8	0.44	0.38	0.29	0.26	0.78	0.47	0.77	0.49	0.52	0.44
9	0.74	0.64	0.30	0.38	0.46	0.27	0.30	0.38	0.30	0.59
10	0.62	0.50	0.35	0.66	0.73	0.33	0.35	0.36	0.54	0.55

เรื่องที่ 1 ศิลปะและความงาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.22

เรื่องที่ 2 บอเกิดศิลปะ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.29

เรื่องที่ 3 ประเภทของศิลปะ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.30

เรื่องที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.38

เรื่องที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.38

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.78

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทที่ 1 ศิลปะและความงาม จำนวน 10 ข้อ

1 ศิลปะ คืออะไร

- ก ผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์อย่างมีคุณค่าด้านสุนทรีย์
- ข เครื่องมือเครื่องใช้ที่สร้างขึ้นจากภูมิปัญญาของมนุษย์
- ค ผลงานที่สร้างสรรค์จนเกิดความนิยมชมชอบจากผู้พบเห็น
- ง ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของงานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากมนุษย์

2 ข้อใดต่อไปนี้เป็นจุดประสงค์สำคัญของงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้น

- ก เกิดความนิยมชมชอบแก่ผู้พบเห็น
- ข เพื่อสืบทอดผลงานให้แก่คนรุ่นหลัง
- ค เพื่อสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย และจิตใจ
- ง เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

3 ข้อใด คือความหมายของศิลปนิยาม

- ก ศิลปะที่ให้ความรู้ที่ให้ความรู้สึกที่จะอนุรักษ์หวงแหน
- ข ผลงานศิลปะที่กลั่นกรองมาจากปัญญาของมนุษย์
- ค การนิยมชมชื่นในศิลปะ ซึ่งเกิดจากความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่า
- ง ยุคสมัยของศิลปะในแต่ละยุคที่รุ่งเรือง

4 ศิลปนิยาม ตรงกับภาษาอังกฤษในข้อใด

- ก Art deco
- ข Art appreciation
- ค Art criticism
- ง Art brut

5 ข้อใดต่อไปนี้เป็นผิด

- ก ศิลปะคือผลงานสร้างสรรค์ที่กลั่นกรองมาจากภูมิปัญญาของมนุษย์
- ข ศิลปะคือภาษาสากลที่ทั่วโลกสามารถสื่อสารกันได้
- ค ศิลปนิยามคือความเข้าใจในเรื่องราวทั้งประเภทผลงานและจุดหมายของศิลปะ
- ง ศิลปนิยามคือการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะเพื่อให้เกิดความนิยมชมชอบ

6 สิ่งใดที่งานศิลปะทุกประเภทมีคุณสมบัติเหมือนกัน

- ก ความงาม
- ข ความเป็นเอกลักษณ์
- ค ความทันสมัย
- ง ความน่าสนใจ

7 ปราชญ์กรีกโบราณได้กล่าวสรุปความหมายของคำว่า “ศิลปะกับความงาม” ไว้ว่าอย่างไร

- ก ศิลปะเป็นการผสมผสานระหว่างความงาม และความดี
- ข ศิลปะ และความงาม คือ ผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์เพื่อเกิดความจรรโลงใจ
- ค ศิลปะ คือ ความงาม และความงาม คือ ความดี
- ง ศิลปะ และความงาม เป็นการผสมผสานของความเป็นระเบียบ ความสมดุล ที่มีความรู้สึกกลมกลืน สอดคล้อง ให้ความงดงาม

8 หลักวิชาสุนทรียศาสตร์ได้ก่อกำเนิดมาจากอะไร

- ก การมองเห็นคุณค่าของศิลปะ
- ข การสังเกตเห็นความงามในธรรมชาติ
- ค เครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์สร้างขึ้น
- ง ความงามของศิลปะที่ผสมผสานโดยอาศัยกฎเกณฑ์ของศิลปะ

9 เพราะอะไรความงามจึงแตกต่างกันตามวัฒนธรรม

- ก ภูมิประเทศ, ภูมิอากาศ, ทัศนะ และรสนิยมที่ต่างกัน
- ข ความรู้, ความเข้าใจในศิลปะที่แตกต่างกันในแต่ละยุคแต่ละสมัย
- ค ผลงานที่สืบทอด สืบสอนต่อเนื่องกัน
- ง ถูกทุกข้อ

10 คุณลักษณะเด่นของศิลปะตะวันออก คือข้อใด

- ก ความสุขุมปราณีต
- ข ความแปลกใหม่
- ค ความแข็งกระด้าง
- ง ความกระฉับกระเฉง

บทที่ 2 บ่อเกิดศิลปะ จำนวน 10 ข้อ

1 ผลงานศิลปะในข้อใดไม่ได้บังเกิดขึ้นโดยเกี่ยวเนื่องกับปัจจัย 4

- ก เครื่องปั้นดินเผา
- ข รถยนต์
- ค รองเท้า
- ง บ้านทรงไทย

2 สาเหตุสำคัญในข้อใดที่มนุษย์ได้นำศิลปะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน

- ก เพื่อความทันสมัย
- ข เพื่อความสะดวกสบาย
- ค เพื่อความสวยงามน่าใช้
- ง เพื่อใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

3 ข้อใด ถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในแต่ละถิ่นจึงมีความแตกต่างกัน

- ก ความแตกต่างกันระหว่างความคิดของคนแต่ละถิ่น
- ข ความแตกต่างของวิถีชีวิต สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ
- ค ผลที่สืบเนื่องมาจากการถ่ายทอดความรู้ของคนแต่ละถิ่นแตกต่างกัน
- ง ความเจริญรุ่งเรืองในแต่ละถิ่นมีความไม่เท่ากัน

4 ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของวัฒนธรรมประเพณี

- ก ใช้เวลาสั่งสมยาวนานหลายชั่วคน
- ข เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก
- ค เป็นการเรียนรู้สืบทอดจากบรรพบุรุษ
- ง เกิดจากศรัทธา และแรงจูงใจ

5 ข้อใด ไม่สามารถถือได้ว่าเป็นประเพณี

- ก การทำบุญตักบาตรในวันเกิด
- ข การเฉลิมฉลองในวันคริสต์มาส
- ค การรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์
- ง การลอยกระทงในวันเพ็ญเดือน 12

6 ข้อใดต่อไปนี้อาจถือว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดศิลปะ

- ก ความจำเป็นด้านใช้สอยประจำวัน
- ข ลัทธิความเชื่อ และศาสนา
- ค แรงบัลดาลใจของมนุษย์ที่ต้องการแสดงออกให้สาธารณชนรับรู้
- ง ถูกทุกข้อ

7 งานศิลปะประเภทใดที่ไม่ได้เกิดจากลัทธิความเชื่อ และศาสนา

- ก พระพุทธรูป
- ข เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง
- ค รูปปั้นเทพเจ้าหัวสิงโต
- ง ปิระมิด

8 ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญสุดที่ชาวอียิปต์โบราณได้สร้างปิระมิดเพื่อเก็บพระศพของฟาโรห์

- ก เป็นที่เคารพบูชา
- ข เพื่อเป็นมรดกตกทอดแก่คนรุ่นหลัง
- ค ความเชื่อเรื่องเกิดใหม่
- ง เป็นการเชิดชูเกียรติของฟาโรห์แต่ละพระองค์

9 ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของศิลปะที่เกิดขึ้นจากแรงบัลดาลใจ

- ก เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ในการใช้สอยของมนุษย์
- ข มนุษย์ได้ประสบกับสิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจในชีวิต และต้องการถ่ายทอดเป็นผลงาน
- ค ถ่ายทอดผลงานจากอารมณ์ที่สะท้อนใจของศิลปิน
- ง เกิดจากความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะแสดงออกต่อสาธารณชน

10 งานศิลปะ ประเภทใดถือได้ว่าเกิดจากแรงบัลดาลใจของศิลปิน

- ก วัดพระแก้ว
- ข ดึกไบหยก
- ค ถ้วยชามเบญจรงค์
- ง ภาพวาดโมนาลิซ่า ของ ลิโอนาโด ดาร์วินชี

บทที่ 3 ประเภทของศิลปะ จำนวน 10 ข้อ

1 ข้อใดไม่ใช่งานศิลปะที่อยู่ในกลุ่มจิตรศิลป์

- ก บทประพันธ์ร้อยแก้วร้อยกรอง
- ข นาฏศิลป์ไทย
- ค โปสเตอร์โฆษณา
- ง จิตรกรรมไทย

2 ข้อใดต่อไปนี้อาจถือว่าเป็นประติมากรรมนูนสูง

- ก เหรียญบาท
- ข พระบรมรูปทรงม้า
- ค พระพุทธรูป
- ง ลวดลายแกะสลักบนประตูโบสถ์วิหาร

3 ข้อใดต่อไปนี้อาจไม่ใช่หลักองค์ประกอบของงานสถาปัตยกรรม

- ก โครงสร้าง
- ข ลายเส้น
- ค สัดส่วน
- ง รูปทรง

4 ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะสำคัญของวรรณกรรมที่ดี

- ก ให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการที่เพ้อฝัน
- ข เป็นเรื่องราวที่เป็นประโยชน์
- ค เกิดอารมณ์สะท้อนใจจากเนื้อหาสาระ
- ง ใช้ภาษาไพเราะสละสลวย

5 ข้อใดต่อไปนี้เป็นผิด

- ก คีตกรรม เป็นการสร้างสรรค์ความงามโดยการเรียบเรียงเสียงสูง ต่ำ
- ข คีตกรรม เป็นการสร้างสรรค์ความงาม โดยใช้ลีลาท่าทางเป็นสื่อ
- ค คีตกรรม เป็นการสร้างสรรค์ความงามโดยอาศัยหลักวิชา ความรู้ลึก และจินตนาการ
- ง คีตกรรม เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ประสมประสานให้เกิดผลงานที่มีความเป็นหนึ่ง

6 ข้อใดคือ ลักษณะเด่นของงานประยุคต์ศิลป์

- ก เป็นผลงานศิลปะที่สร้างขึ้นใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร
- ข ผลงานที่สร้างขึ้นจากแรงบัลดาลใจของมนุษย์
- ค การนำความงามผานลงไปเครื่องใช้ประจำวัน
- ง เป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นตามสมัยนิยม

7 งานอุตสาหกรรมศิลป์ แตกต่างจากงานหัตถกรรมศิลป์อย่างไร

- ก เป็นงานที่ผลิตได้มากแต่ใช้แรงงานน้อย
- ข เป็นงานที่มุ่งเน้นในเชิงธุรกิจการค้า และผลประโยชน์ทางการเงิน
- ค เป็นงานที่ต้องอาศัยเครื่องจักรเข้ามาใช้ในการผลิต
- ง ถูกทุกข้อ

8 ข้อใดต่อไปนี้เป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์

- ก งานออกแบบตกแต่งภายในอาคาร
- ข งานถ่ายภาพ
- ค งานประดิษฐ์ตัวอักษร
- ง งานออกแบบผลิตภัณฑ์

9 ข้อใดคืองานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการค้า และการพิมพ์

- ก ประยุคต์ศิลป์
- ข พาณิชยศิลป์
- ค หัตถกรรมศิลป์
- ง อุตสาหกรรมศิลป์

10 นิเทศศิลป์ คืออะไร

- ก ศิลปะที่เกี่ยวกับการออกแบบ ตกแต่งเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน
- ข เป็นงานศิลปะที่ถ่ายทอดจินตนาการ ความรู้สึกนึกคิด ลงบนตัวหนังสือ
- ค เป็นงานศิลปะก่อสร้างที่อยู่อาศัยสาธารณะสถาน
- ง ศิลปะที่เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์

บทที่ 4 ศิลปะกับมนุษย์ จำนวน 10 ข้อ

1 ข้อใดเป็นการนำศิลปะมาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

- ก รูปร่างของแปรงสีฟัน
- ข รูปทรงของเก้าอี้
- ค ป้ายโฆษณาร้านอาหาร
- ง ถูกทุกข้อ

2 ข้อใดต่อไปนี้ผิด

- ก ศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพราะนำหลักศิลปะมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์
- ข ศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพราะนำหลักศิลปะมาประยุกต์ตกแต่งให้น่าดูน่าใช้ยิ่งขึ้น
- ค ศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพราะนำหลักศิลปะมาใช้ออกแบบเพื่อประโยชน์ทางการเงิน
- ง ศิลปะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพราะนำหลักศิลปะมาใช้ในการจัดวางวัตถุ

3 ศิลปะกับวัฒนธรรม หมายถึงอะไร

- ก ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับของผลผลิตทางด้านความงามที่อิงอยู่กับความประเพณี ศาสนา และสถาบันเฉพาะถิ่น
- ข ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับของผลผลิตทางด้านความงามที่มนุษย์ถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาเป็นรุ่น
- ค ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับของผลผลิตทางศิลปะที่สะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละถิ่น
- ง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับของผลผลิตรวมของสังคมในด้านศิลปวิทยา ศาสนา

4 ศิลปะสามารถเป็นตัวบ่งบอกอะไรได้ดีที่สุดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

- ก ประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมในแต่ละถิ่น
- ข ระดับภูมิปัญญา ความคิด จิตใจ และความเจริญรุ่งเรือง
- ค นิสัยใจคอของคนในแต่ละถิ่น
- ง ทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละถิ่น

5 ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของศิลปะกับวัฒนธรรมในโลกยุคใหม่

- ก มีความแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร
- ข มีการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น
- ค เน้นด้านความสะดวกสบาย
- ง เป็นการแข่งขันความเจริญในแต่ละถิ่น

6 ศิลปะเพื่อสังคม คืออะไร

- ก งานศิลปะที่ต้องการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองให้แก่สังคม
- ข เป็นศิลปะที่สนองความต้องการกับผู้พบเห็น
- ค เป็นศิลปะที่โน้มน้าวจิตใจ ให้สังคมยอมรับ และคล้อยตาม
- ง ศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่ ช่วยให้สังคมมีคุณภาพชีวิต

7 ข้อใดเป็นจุดประสงค์ที่ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสังคม

- ก ต้องการสะท้อนความเป็นจริงลงบนงานศิลปะเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สภาพที่ดี
- ข เพื่อให้การทำงานศิลปะบรรลุจุดหมายสูงสุดทางศิลปะตามเจตนารมณ์ของสังคม
- ค เพื่อต้องรักษาศิลปะแบบดั้งเดิมให้อยู่คู่กับสังคมตลอดไป
- ง มุ่งหวังยกระดับจิตใจของคนในสังคมให้ไปในทิศทางที่ศิลปินคิด

8 ผลงานศิลปะในข้อใด ถือได้ว่าเป็นผลงานศิลปะเพื่อสังคม

- ก รูปพระบรมฉายาลักษณ์ของพระมหากษัตริย์
- ข ภาพวาดสีน้ำมันรูปผู้หญิงเปลือยกาย
- ค อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- ง รูปปั้นพระพุทธรูปปางสมาธิ

9 ข้อใดไม่ใช่คุณลักษณะของศิลปะเพื่อศิลปะ

- ก ศิลปินทำงานศิลปะตามอุดมคติของตนเอง
- ข เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้อื่นลงบนงานศิลปะ
- ค งานศิลปะต้องอิงกับหลักพื้นฐานของศิลปะ
- ง ต้องการมีบทบาทเป็นตัวชี้้นำให้สาธารณชน

10 เหตุผลที่สำคัญที่สุดในข้อใดที่ศิลปินส่วนใหญ่มักไม่มีผู้ยอมรับหรือชื่นชอบในช่วงชีวิตของตน

- ก ความคิดความอ่านของศิลปินประณีตลึกซึ้งเกินจะเข้าใจ
- ข ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่คำนึงถึงการยอมรับของสาธารณชน
- ค ศิลปินเชื่อมั่นว่าความคิดเห็นของตนเองถูกต้อง
- ง ศิลปินมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้เร็ว และลงน้ำหนักอนุชฌน

บทที่ 5 การแสดงออกทางศิลปะ จำนวน 10 ข้อ

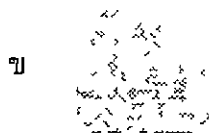
1 ข้อใดต่อไปนี้อาจถือว่าเป็นการใช้ความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยหลักวิชาการที่ได้จากสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของงานศิลปะ

- ก ความรู้จากครูอาจารย์
- ข ความรู้จากหนังสือ
- ค ความรู้จากลักษณะนิสัยส่วนบุคคล
- ง ความรู้จากบุคคลที่พบปะในสังคม

2 เส้นในลักษณะใดให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง

- ก โค้งยาว
- ข ตรงแนวนอน
- ค เส้นหยัก
- ง เส้นตรงแนวตั้ง

3 ข้อใดต่อไปนี้เป็นรูปร่างเสรี

ง

4 สีใดที่สามารถเป็นสัญลักษณ์สื่อถึงความอ่อนโยน

- ก สีขาว
- ข สีชมพู
- ค สีเหลือง
- ง สีฟ้า

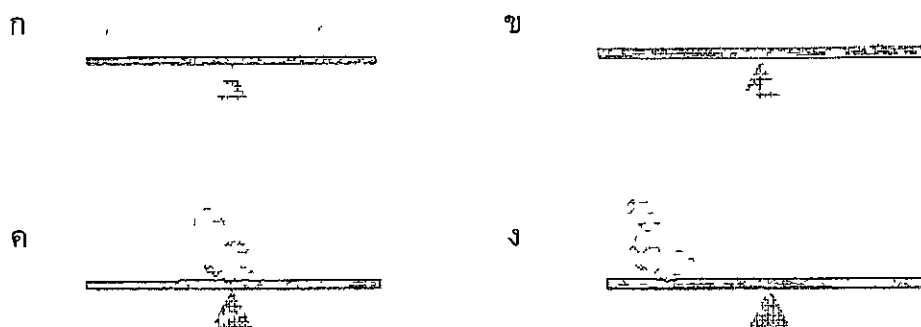
5 ข้อใดต่อไปนี้อาจถือว่าเป็นแสงธรรมชาติ

- ก แสงจากเทียนไข
- ข แสงจากตะเกียง
- ค แสงจากพระอาทิตย์
- ง แสงจากหลอดนีออน

6 หลักเกณฑ์ในข้อใดไม่ได้อยู่ในหลักของการจัดองค์ประกอบ

- ก ดุลยภาพ
- ข ความขัดแย้ง
- ค ความเป็นเอกภาพ
- ง แสงและเงา

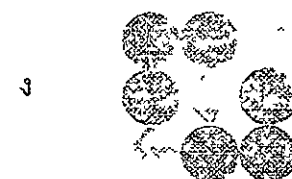
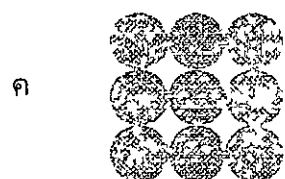
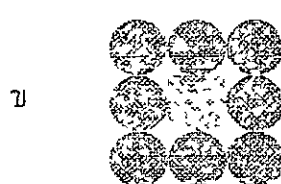
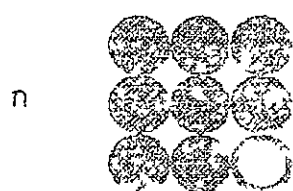
7 ภาพในข้อใดต่อไปนี้เป็นภาพที่มีลักษณะความสมดุลด้วยน้ำหนัก

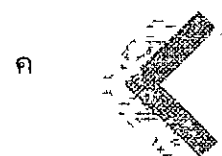
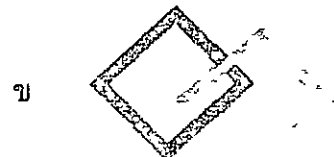
8 ในงานศิลปะมักนิยมการเน้นจุดสนใจภายในภาพเพื่อให้ภาพนั้นสะดุดตา และสามารถดึงดูดความสนใจ แต่ในลักษณะการวางตำแหน่งของจุดที่สนใจ บริเวณใดของภาพที่ไม่นิยมวาง

- ก ตรงกลางของภาพ
- ข ด้านบนของภาพ
- ค ด้านซ้ายของภาพ
- ง บริเวณขอบภาพ

9 ภาพในข้อต่อไปนี้มี ความกลมกลืนในหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

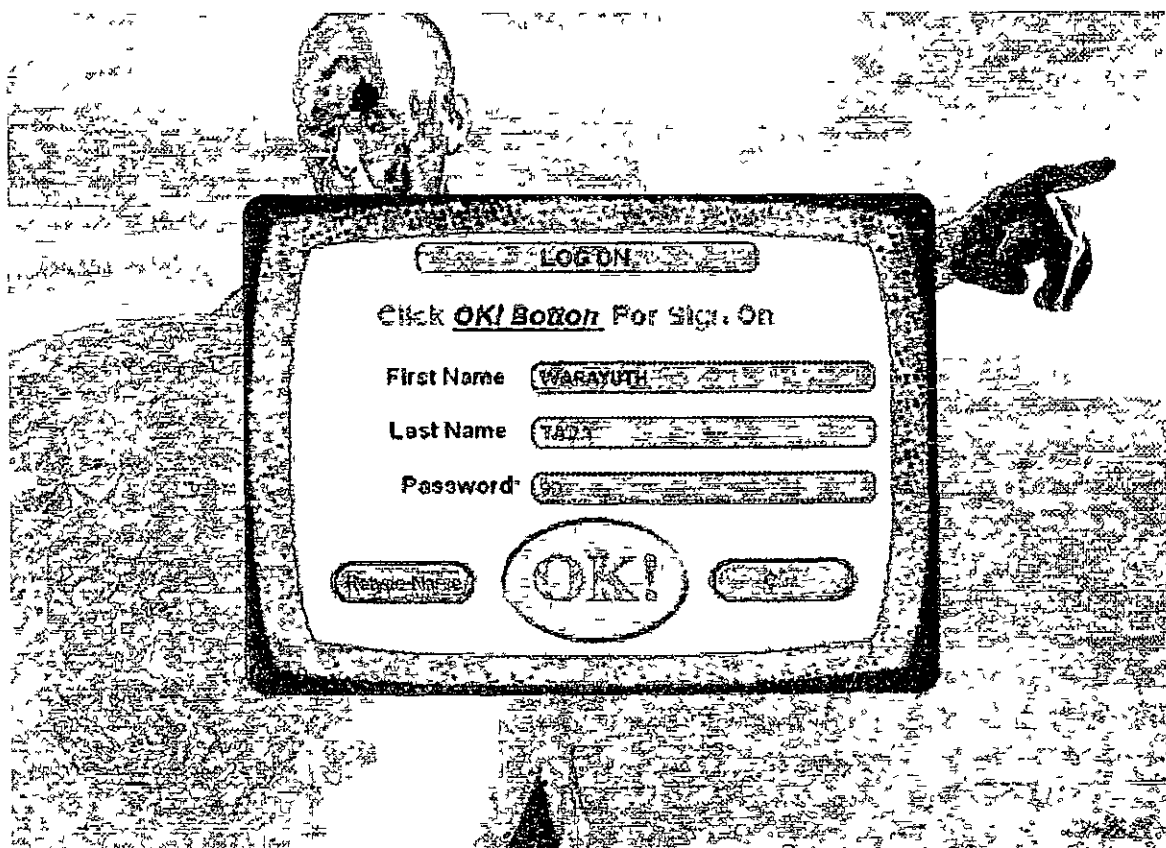
10 ภาพใดที่มีความเป็นเอกภาพโดยมีลักษณะรูปร่างที่สัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น

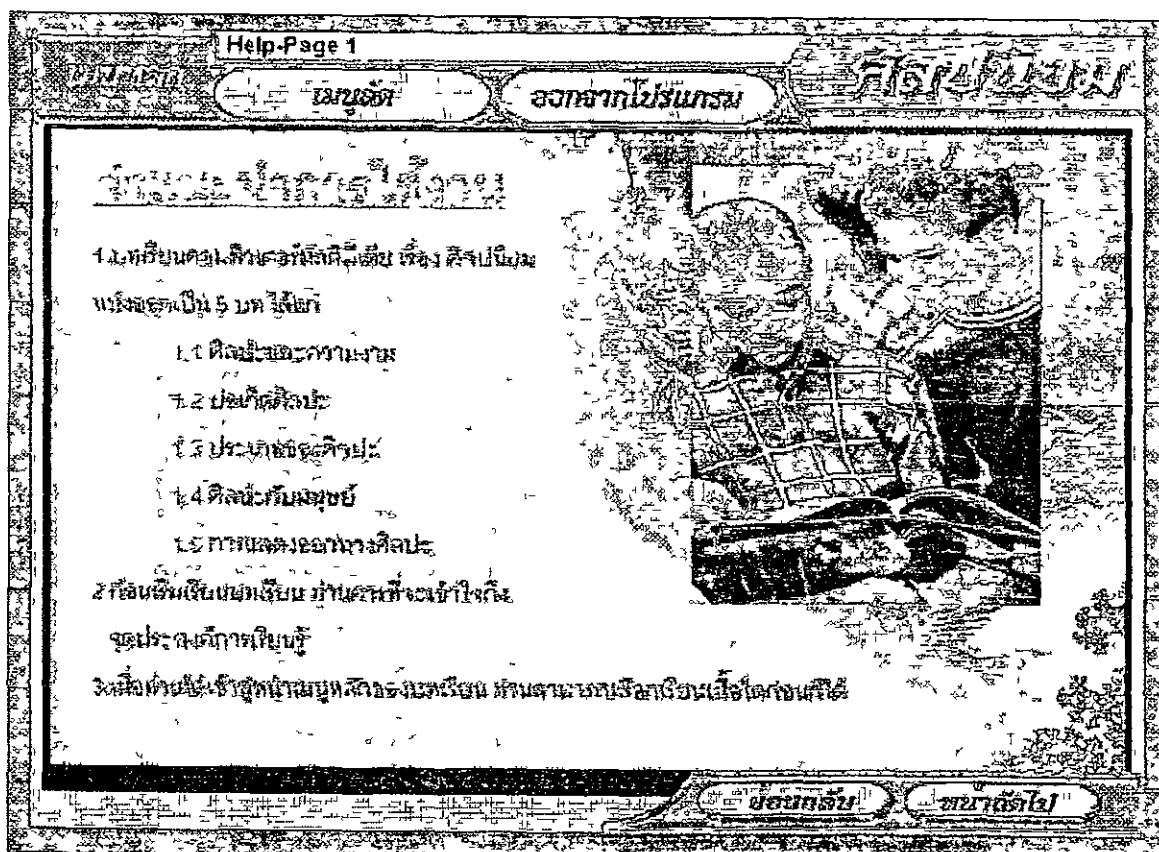
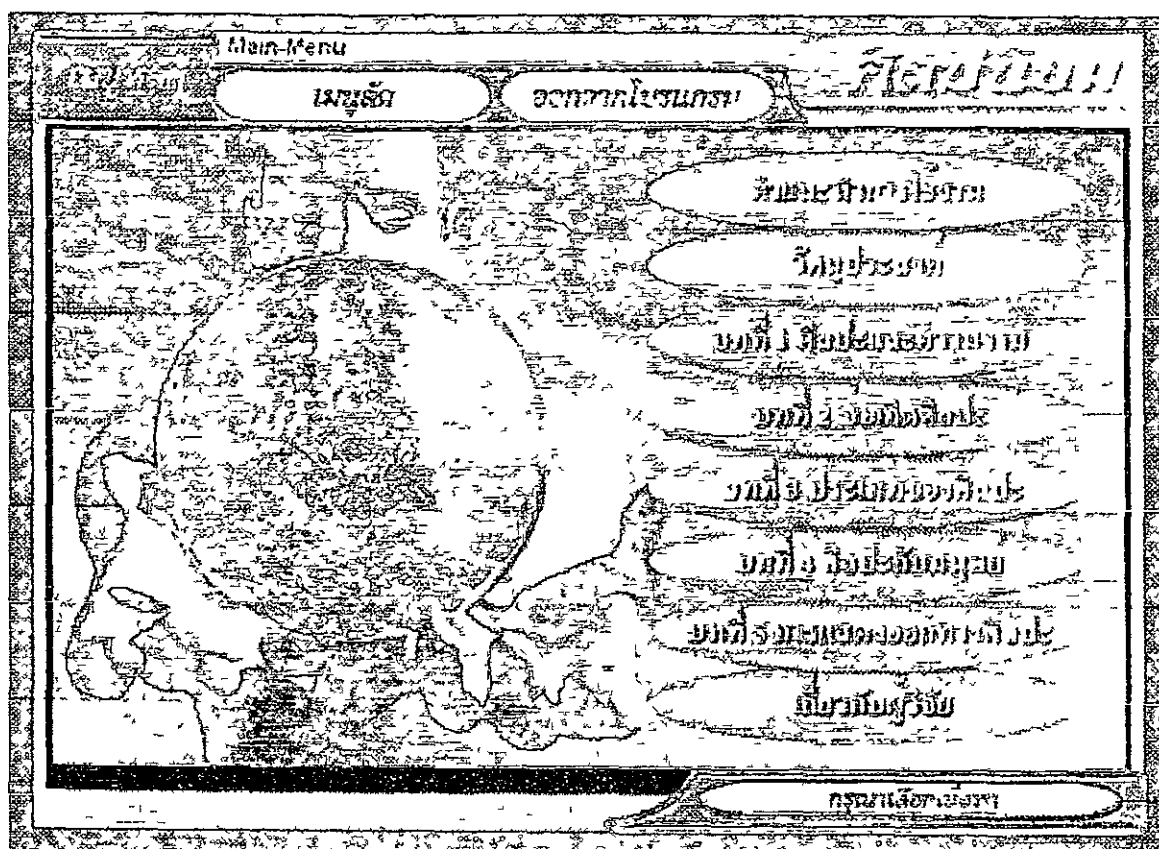

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ศิลปนิยม

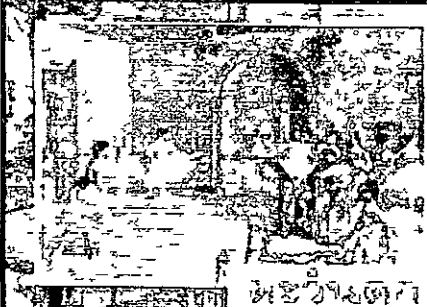
[illegible]

A black and white photograph of a traditional Thai temple complex. In the foreground, there are several small, tiered stupas. In the background, a large, ornate building with multiple tiers and a central spire is visible. The architecture is characteristic of Thai Buddhist temples. The image is framed by a decorative border.

Topic 16 Beauty Differs in Culture and Times

แบบฝึกหัด ออกจากโปรแกรม

Beauty

หน้าวัดวัด...

พระนางออก

ความงามที่คนต่างวัฒนธรรมต่างมีนิยามความงามที่ต่างกัน เพราะความงามเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยคนในวัฒนธรรมนั้นๆ เช่น ในวัฒนธรรมไทยจะให้ความสำคัญกับความงามที่ดูอ่อนหวาน น่ารัก และดูดี ในขณะที่วัฒนธรรมตะวันตกจะให้ความสำคัญกับความงามที่ดูแข็งแรง และดูมีพลัง

แบบฝึกหัด ออกจากโปรแกรม

Topic 2-3 Culture & Customs

แบบฝึกหัด ออกจากโปรแกรม

Culture

วัฒนธรรมประเพณี

2. วิถีชีวิตและประเพณี

คนไทยมีวิถีชีวิตและประเพณีที่แตกต่างจากคนในวัฒนธรรมอื่น เพราะคนไทยให้ความสำคัญกับครอบครัว และให้ความสำคัญกับศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนา

คนไทยมีวิถีชีวิตและประเพณีที่แตกต่างจากคนในวัฒนธรรมอื่น เพราะคนไทยให้ความสำคัญกับครอบครัว และให้ความสำคัญกับศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนา

แบบฝึกหัด ออกจากโปรแกรม

[illegible][illegible]

Topic 3 - Question 4

แบบฝึกหัดระหวางเรียน

4. ข้อใดคือสารเคมีที่พืชใช้ช่วยในการสังเคราะห์แสง?

☐ ก. น้ำ
☐ ข. คาร์บอนไดออกไซด์
☐ ค. ออกซิเจน
☐ ง. กลูโคส

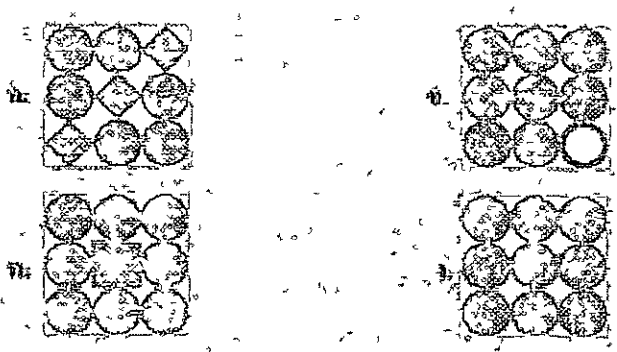
Check Answer

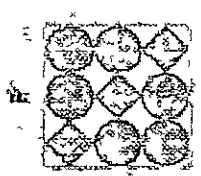
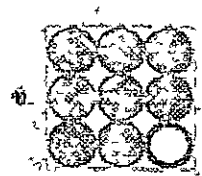
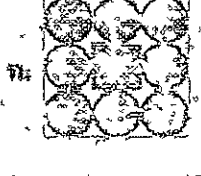
หน้าถัดไป

Topic 5 - Test 9

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

9. ภาพต่อไปนี้แสดงการเคลื่อนที่ของน้ำในหลอดทดลอง

a.
 b.
 c.
 d.

ข้อใดคือภาพที่แสดงการเคลื่อนที่ของน้ำในหลอดทดลอง?

☐ ก. ภาพ a และ b
☐ ข. ภาพ c และ d
☐ ค. ภาพ a และ c
☐ ง. ภาพ b และ d

หน้าถัดไป

Topic 5- Total Test Topic 5

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วันที่และเวลา 3/3/2005 17:36

แบบทดสอบมีจำนวน (ข้อ) 10

คุณตอบถูกจำนวน (ข้อ) 2

คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ 20%

สรุปผลคุณสอบผ่าน No

กรุณากดปุ่มนี้เพื่อจบโปรแกรม

แบบเรียนบทที่ 5

กรุณาเก็บข้อสอบไว้

Mem-Menu

เมนูหลัก

ออกจากรูโปรแกรม

Are you sure you want to quit the program?

Yes No

กรุณาเลือกเนื้อหา

ประวัติย่อของผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นายวราวุธ ทาดา
วันเดือนปีเกิด	7 มิถุนายน พ ศ 2521
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	105/115 ซ 7ก/3 ถนนกรุงเทพกรีฑา เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ประชาสัมพันธ์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช
ประวัติการศึกษา	
พ ศ 2543	ศป บ ทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ ศ 2548	กศ ม เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร